

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1937/1938 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(1:a avd.)

A. Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 (punkt 1, sid. 1—3, av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1937), vilket förslag i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 3,900 kronor, avseende familjepensionsavdrag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	»	103,200
3. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, förslagsvis	»	7,600
4. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, förslagsvis	»	15,700
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	17,100
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	1,950
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	6,550

Summa förslagsanslag kronor 176,100;

b) till *Handelsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 176,100 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 2 och 3, sid. 3 och 4) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Handelsdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 30,000 kronor;

b) till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* ett anslag av 30,000 kronor.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

3:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, sid. 4—13) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för kommerskollegium;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 562,200 kronor.

I skrivelse den 19 februari 1937 till riksdagens statsutskott har departementschefen — under erinran att i kommerskollegii personalförteckning vore för närvarande under rubriken Tjänstemän å övergångsstat uppförd, bland andra, en aktuarie i lönegraden B 21 — meddelat, att nämnde aktuarie den 3 februari 1937 avlidit, varför den å övergångsstat uppförda aktuariebefattningen borde uteslutas ur personalförteckningen och att som följd härav till avlöningar till övriga å övergångsstaten kvarstående tjänstemän icke behövde beräknas högre belopp än, i avrundat tal, 12,400 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att departementschefen med hänsyn till de nuvarande arbetsförhållandena å industribyråns administrativa sektion funnit ådagalagt, att å sagda sektion behov föreläge av en befattningshavare i sekreterares ställning. Departementschefen har därför ansett, att en dylik befattning i 24:e lönegraden nu uppfördes å extra stat. Därvid förutsatte departementschefen, med hänsyn till arten av det arbete som vore förenat med handläggningen av de olika å byrån förekommande låneärendena, att den blivande innehavaren av den nya befattningen skulle hava avlagt de kunskapsprov, författningarna föreskriva för dem, som må i domarvärv nyttjas, och även besitta praktisk erfarenhet från hithörande arbetsområden.

Under anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat borde medel nu beräknas för avlöning åt sagda sekreterare.

Departementschefen har härutöver i huvudsak endast föreslagit viss mindre anslagsökning för tillgodoseende av ökat behov av amanuens- och biträdes hjälp.

Vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit har utskottet ansett sig böra tillstyrka. På grund härav och med beaktande av vad departementschefen i ovanberörda skrivelse den 19 februari 1937 till statsutskottet meddelat, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
6 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör .	B 29
1 byrådirektör	B 28
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 förste byråinspektör	B 24
1 redaktör	B 24
5 sekreterare	B 24
1 sjöteknisk konsulent	B 24
1 byråinspektör	B 22
2 aktuarier	B 21
2 notarier	B 21
1 revisor och bokhållare	B 21
1 registrator	B 14
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kamrerare	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 kansliskrivare	B 11

Tjänstemän å extra stat.

1 förste byråingenjör	B 24
1 sekreterare	B 24.

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 394,800
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 12,400
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 16,100
4. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	» 4,000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m... kronor 85,000	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 11,600
»	» 96,600
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 31,100
Summa förslagsanslag kronor 555,000;	

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 555,000 kronor.

4:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, sid. 13 och 14), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär höjning med 500 kronor, avseende reseersättningar, och med 1,000 kronor, avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 139,000 kronor.

5:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, sid. 15—23) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 82,900 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 94,400 kronor.

Departementschefen har erinrat därom, att Kungl. Maj:t i brev den 14 juni 1929 (sv. förf. saml. nr 205) förordnat, att från och med den 1 juli samma år riket skall vara indelat i fem bergmästardistrikt, omfattande

Norra distriktet: Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län,

Gävle-Dala distrikt: Gävleborgs och Kopparbergs län,

Östra distriktet: Stockholms stad och län samt Uppsala, Södermanlands, Västmanlands och Örebro län,

Västra distriktet: Värmlands, Älvsborgs, Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län, samt

Södra distriktet: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län.

Efter att hava erinrat om vad som med avseende å frågan om bergsstatens organisation på fyra distrikt tidigare förekommit har kommerskollegium nu framlagt förslag om rikets indelning i bergmästardistrikt och därvid förordat, att denna distriktsindelning måtte från och med september 1937 fastställas sålunda:

Norra bergmästardistriktet: Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län,

Östra bergmästardistriktet: Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt Stockholms stad,

Västra bergmästardistriktet: Södermanlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län,

Södra bergmästardistriktet: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Genomförandet av den redan i princip beslutade indelningen av riket i fyra — i stället för såsom nu fem — bergmästardistrikt blir aktuellt under senare halvåret 1937, i det att en av bergmästarna vid ingången av september månad nämnda år efter uppnådd pensionsålder avgår ur tjänsten.

Det av kommerskollegium nu framlagda förslaget till distriktsindelning är identiskt med det av kollegium i dess skrivelse den 31 augusti 1933 framförda, såsom alternativ C betecknade förslaget med allenast den modifikationen, att Södermanlands län föreslagits skola överföras till västra i stället för, såsom i nyssnämnda alternativ ifrågasattes, östra distriktet. Med hänsyn till vad kollegium i förevarande ämne anfört — särskilt angående bergmästar-expeditionernas förläggning till ur bergshanteringens synpunkt lämpliga stationeringsorter — anser jag mig böra förorda, att det av kollegium nu framlagda förslaget lägges till grund för ifrågavarande omreglering av bergsstaten på fyra distrikt.

Vid omorganisationens genomförande bliva en gruvingenjör och ett kontorsbiträde övertaliga. Då detta förhållande emellertid kommer att inträda först under loppet av budgetåret 1937/1938, torde avlöningen till dessa båda befattningshavare böra uppföras med oförändrat belopp i staten för nämnda

budgetår. Såsom jag redan vid behandlingen av frågan om kommerskollegii avlöningsanslag framhållit, torde nyssnämnda kontorsbiträde efter omorganisationens genomförande kunna förflyttas till tjänstgöring i kollegium. Vad beträffar frågan om den övertalige gruvingenjörens placering, torde först böra avvaktas, huruvida återbesättandet av den under senare halvåret 1937 ledigblivande bergmästartjänsten i norra distriktet kan komma att för-
anleda en omplacering av någon av gruvingenjörerna.

Med hänsyn härtill och då jag icke heller i övrigt har något att erinra mot kollegii beräkning av förevarande anslag, torde detsamma böra upptagas till det av kollegium angivna beloppet, 82,900 kronor.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 82,300
2. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 600

Summa förslagsanslag kronor 82,900;

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 82,900 kronor.

6:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 23 och 24) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, sid. 24—28) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för sprängämnesinspektionen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Sprängämnesinspektionen: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 31,100 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 23,300 kronor.

Departementschefen har genom vad kommerskollegium anfört rörande arbetsförhållandena vid sprängämnesinspektionen funnit ådagalagt, att vid inspektionen för närvarande förelåge behov av utökning av den tekniska personalen med en speciellt kvalificerad arbetskraft. Departementschefen har ansett sig därför böra tillstyrka kollegii, av allmänna civilförvaltningens löne-nämnd biträdda förslag, att vid inspektionen å extra stat inrättades en förste byråingenjörsbefattning i lönegraden B 24.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast vissa jämkningar i anslagsposterna.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa, Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för sprängämnesinspektionen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Tjänsteman å ordinarie stat.

1 sprängämnesinspektör	B 28
------------------------------	------

Tjänstemän å extra stat.

1 förste byråingenjör	B 24
1 assistent	B 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938.

Avlöningsstat.

1. Avlöning till tjänsteman å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	kronor 10,200
2. Avlöningar till tjänstemän å extrastat, <i>förlagsvis</i> »	14,900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m....	kronor 4,050
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förlagsvis</i>	» 450 » 4,500
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	» 1,500
Summa förslagsanslag	kronor 31,100;

c) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 31,100 kronor.

8:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, sid. 28), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 1,000 kronor, avseende reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,500 kronor.

9:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, sid 29 och 30) och under erinran, att motsvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 53,800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 29,400
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 13,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 6,000
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 1,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 2,400
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 52,400

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 52,400 kronor.

10:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, sid. 30 och 31) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

11:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 31 och 32) och under erinran, att motsvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 216,100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

A v l ö n i n g s s t a t .

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 187,000
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
	a. Grundavlöningar m. m. kronor 19,500	
	b. Avlöningsförhöjningar	
	m. m., <i>förslagsvis</i> > 2,100	21,600
3.	Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke- ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	> 3,400
	Summa förslagsanslag	kronor 212,000;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 212,000 kronor.

12:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, sid. 32) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 46,000 kronor.

13:o) **Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, sid. 32—34), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 7,000 kronor, avseende anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, vilken post skulle överflyttas till skeppsmättningsväsendets omkostnadsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

A v l ö n i n g s s t a t .

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t:

a. Grundbelopp	kronor	15,000
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,500

Summa förslagsanslag kronor 16,500;

b) till *Skeppsmättningsväsendet*: *Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 16,500 kronor.

14:o) **Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid. 34—36), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med dels 300 kronor, avseende expenser, dels ock 7,000 kronor, avseende kostnader för kontrollmätningar m. m., vilken sistnämnda anslagspost, som tidigare benämnts avlöningar till icke-ordinarie personal, överflyttats från skeppsmättningsväsendets avlöningsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skeppsmättningsväsendet*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 9,800 kronor.

15:o) **Torvingenjörer: Avlöningar. Torvingenjörer: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 16 och 17, sid. 36 och 37) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Torvingenjörer: Avlöningar* ett anslag av 6,000 kronor;

b) till *Torvingenjörer: Omkostnader* ett anslag av 4,000 kronor.

16:o) **Instruktör i hemslöjd: Avlöning. Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 18 och 19, sid. 37 och 38) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* ett anslag av 3,500 kronor;

b) till *Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar* ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

17:o) **Navigationsskolorna: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Majts framställning om anslag för här ifrågavarande ändamål (punkt 20, sid. 38 och 39) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

18:o) **Navigationsskolorna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, sid. 39—41), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär dels en höjning av posten till expenser med 3,000 kronor, dels ock en minskning av de under anslaget av elevavgifter bestående uppförda särskilda uppbördsmedlen med 1,800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 15,800 kronor.

19:o) **Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk. Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 22 och 23, sid. 41 och 42) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* ett anslag av 2,400 kronor;

b) till *Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan* ett reservationsanslag av 35,800 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

20:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, sid 42—48) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning vid statens provningsanstalt;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 298,800 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 296,700 kronor.

För nästa budgetår föreslås inrättande för byggnadstekniska avdelningen av ytterligare en befattning såsom förste avdelningsingenjör i lönegraden B 24. Befattningen i fråga anses böra uppföras på extra stat.

I övrigt ifrågasätts inga andra förändringar än vad som betingas av familjepensionsavdragen.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	A 2
5 avdelningschefer	B 29
4 förste avdelningsingenjörer	B 24
1 kassör och räkenskapsförare	B 20
1 förste verkmästare	B 15
1 verkmästare	B 12
2 förste laboratoriebiträden	B 11
2 kansliskrivare	B 11
1 instrumentmakare	B 10
4 laboratoriebiträden	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
1 kontorsbiträde	B 4

Tjänstemän å övergångsstat.

3 avdelningsingenjörer	B 21
------------------------------	------

Tjänsteman å extra stat.

1 förste avdelningsingenjör	B 24;
-----------------------------------	-------

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 156,200
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 21,700
3. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 8,100
4. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1,000

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar			
m. m.	kronor	52,900	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	4,700	kronor 57,600
6. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»		41,000
7. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»		13,200
			<hr/>
	Summa förslagsanslag	kronor	298,800;

c) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 298,800 kronor.

21:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 48 och 49), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär dels ökning med 200 kronor, avseende publikationstryck, dels ock ökning med 500 kronor, avseende den i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposten till bibliotek, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 68,500 kronor.

22:o) **Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 49—51) och under erinran, att anslag för ifrågavarande ändamål icke tidigare använts, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

23:o) **Anskaffande åt statens provningsanstalt av en s. k. utmattningsmaskin för provning av svetsfogar m. m.** I en den 29 januari 1937 dagtecknad proposition (nr 71) har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för anskaffande åt statens provningsanstalt av en s. k. utmattningsmaskin för provning av svetsfogar m. m. för budgetåret 1937/1938 under tionde huvudtiteln anvisa ett anslag av 38,000 kronor.

Svetskommissionen hade i skrivelse till ingenjörsvetenskapsakademien hemställt, att akademien måtte vidtaga åtgärder i syfte att inom landet måtte beredas tillgång till ett par för svetsteknikens sunda utveckling inom landet oundgängliga provningsanordningar, nämligen dels en s. k. utmattningsmaskin till en beräknad kostnad av 35,000 kronor, dels en röntgenprovningsanläggning till en beräknad kostnad av 30,000 kronor.

I skrivelse den 18 december 1936 hade ingenjörsvetenskapsakademien instämt i svetskommissionens uppfattning, att en s. k. utmattningsmaskin borde införlivas med statens provningsanstalts utrustning, där den torde komma till nytta icke blott för provning av svetsfogar utan även för andra ändamål. Akademien hade förvissat sig om, att statens provningsanstalt vore beredd att mottaga maskinen och disponerade för densamma erforderligt utrymme. Emellertid hade anstalten vid granskning av föreliggande anbud funnit, att vissa inspännings- och kompletteringsanordningar till en ytterligare kostnad av cirka 3,000 kronor erfordrades. Akademien hade därför hemställt, att Kungl. Maj:t ville genom ett anslag av 38,000 kronor möjliggöra för statens provningsanstalt att anskaffa en provningsmaskin av angivet slag.

Styrelsen för statens provningsanstalt hade tillstyrkt berörda framställning.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts tillstyrker jag, att för anskaffande åt statens provningsanstalt av en s. k. utmattningsmaskin för provning av svetsfogar m. m. för nästkommande budgetår anvisas ett anslag till det av myndigheterna beräknade beloppet, 38,000 kronor.

Medel för täckande av anslaget hava icke beräknats i riksstatsförslaget för budgetåret 1937/1938 men torde enligt vad jag inhämtat av chefen för finansdepartementet i allt fall kunna å staten beredas.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må för *Anskaffande å statens provningsanstalt av en s. k. utmattningsmaskin för provning av svetsfogar m. m. för budgetåret 1937/1938* anvisa ett anslag av 38,000 kronor.

24:o) **Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien. Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 27 och 28, sid. 52—56) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa
a) såsom bidrag till *Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* ett anslag av 40,000 kronor;

b) till *Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

25:o) **Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. Undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 29 och 30, sid. 56—62) att

dels till Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 85,000 kronor;

dels ock till Undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 310,000 kronor.

För innevarande budgetår hava för ifrågavarande ändamål anvisats respektive 85,000 och 400,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås den ändringen, att anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län minskas med 90,000 kronor.

I fråga om båda anslagen förutsättes — liksom tidigare — att under arbetenas gång förskjutningar må efter beslut av Kungl. Maj:t kunna ske i de olika arbetsprogrammen och i samband därmed jämkningar vidtagas i kostnadsfördelningen mellan de olika anslagsposterna.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. *Utskottet.* Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.* ett reservationsanslag av 85,000 kronor;

b) till *Undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län* ett reservationsanslag av 310,000 kronor.

26:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, sid. 63) och under erinran, att motsvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 12,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för bestridande av *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

27:o) **Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare.**
 Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, sid. 63—67) att
 dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att under budgetåret 1937/1938 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1936/1937 i detta avseende fastställda grunder och med iakttagande att nya statsunderstöd må, vart och ett å 400 kronor, beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar;
 dels medgiva, att till understöd åt hantverksföreningar för utdelning av lärlingspremier må under budgetåret 1937/1938 användas högst 3,000 kronor;
 dels ock till Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

För innevarande budgetår hava för ifrågavarande ändamål anvisats 30,000 kronor, varav 27,000 kronor avsett statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av lärlingar jämte därmed förbundna utlärlingspenningar och statspremier, medan återstående 3,000 kronor utgått såsom understöd till vissa hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier.

För nästa budgetår beräknas 32,085 kronor bliva erforderliga för understöd åt hantverksmästare. Samtidigt föreslås ett belopp av 3,000 kronor att användas till understöd åt hantverksföreningar. Vidare hemställes, att utöver nämnda medel, tillsammans 35,085 kronor, ett belopp av 4,915 kronor beräknas för täckande av emotsedda utgifter å föregående års anslag samt att i samband härmed anslaget, som sålunda bör bestämmas till 40,000 kronor, från och med nästkommande budgetår upptages som förslagsanslag. Någon ändring i grunderna för understöd åt hantverksmästare ifrågasättes icke.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att under budgetåret 1937/1938 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1936/1937 i detta avseende fastställda grunder och med iakttagande att nya statsunderstöd må, vart och ett å 400 kronor, beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar;

b) medgiva, att till understöd åt hantverksföreningar för utdelning av lärlingspremier må under budgetåret 1937/1938 användas högst 3,000 kronor;

c) till *Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 40,000 kronor.

28:o) **Befrämjande av hemslöjden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, sid. 67—82) att till Befrämjande av hemslöjden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 41,500 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås, att anslaget till befrämjande av hemslöjden bestämmes till 41,500 kronor att disponeras för följande ändamål:

1) till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna ..	kronor	15,000
2) till Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund	»	10,000
3) till Föreningen för svensk hemslöjd	»	12,000
4) till Kungl. Maj:ts förfogande för olika hemslöjdsändamål samt till bestridande av Statens hemslöjdsråds verksamhet	»	4,500
Summa kronor		41,500.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 41,500 kronor.

29:o) **Befrämjande av hemslöjden inom Bohuslän.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, sid. 82—84) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för *Befrämjande av hemslöjden inom Bohuslän* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

30:o) **Bidrag till Svenska slöjdföreningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, sid. 84) att såsom Bidrag till Svenska slöjdföreningen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

För innevarande budgetår har under anslaget till befrämjande av hemslöjden för här ifrågavarande ändamål anvisats ett belopp av 5,000 kronor. Vidare har föreningen från manufakturförslagslånefondens räntemedel tilldelats ytterligare bidrag med 5,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås, att statsbidraget till Svenska slöjdföreningen utgår ur ett för ändamålet i riksstaten uppfört särskilt anslag, beräknat till 10,000 kronor, varvid förutsättes att ytterligare bidrag från manufakturförslagslånefondens räntemedel ej kommer att tilldelas föreningen i fråga.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till Svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

31:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri på landsbygden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, sid. 84) att till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri på landsbygden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

För att främja uppkomsten av hantverk och småindustri har sociala jordutredningen föreslagit anordnande av en organisation på sådant sätt, att varje hushållningssällskap skall tillsätta en särskild kommitté med uppgift att med biträde av särskild tjänsteman (konsulent eller sekreterare) inom hushållningssällskapets område verka i nämnda syfte, samt att för finansiering av dessa kommittéers verksamhet årliga anslag skola anvisas ur statsmedel. Efter ett beräknat bidrag av högst 5,000 kronor till varje hushållningssällskap erfordrades för denna verksamhet ett årligt anslag å högst 130,000 kronor.

Departementschefen har funnit sig tilltalad av utredningens uppslag om inrättande av en till hushållningssällskapen i länen knuten organisation i sådant syfte, ehuru han i likhet med kommerskollegium ansett, att man tillsvärdare bör pröva sig fram rörande lämpliga anordningar i sådant hänseende. För ändamålet har ansetts böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag å 15,000 kronor för upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri på landsbygden. Sagda belopp har av Kungl. Maj:t äskats för nästa budgetår.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit, får hemställa,

att riksdagen må till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri på landsbygden* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor.

32:o) **Resestipendier för yrkesutbildning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, sid. 85—87) att till Resestipendier för yrkesutbildning för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett belopp av 15,000 kronor.

Statsutskottets utlåtande Nr 10.

För nästa budgetår föreslås, att anslaget upptages till 40,000 kronor, varvid förutsättes, att till stipendier för utlandsresor må ur anslaget utgå högst 12,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

33:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, sid. 87—91) att såsom Bidrag till standardiseringsverksamheten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 55,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 34,000 kronor.

För nästa budgetår föreslås ett anslag av 55,000 kronor. Ökningen är beroende på ifrågasatt utvidgning av standardiseringsarbetet.

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 55,000 kronor.

D. Sjöfart och handel.

34:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 92 och 93) och under erinran, att motsvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 208,900 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 126,600
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 21,700
3. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 8,100

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 33,000	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 4,900	kronor 37,900
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 6,700	
	Summa förslagsanslag	kronor 201,000

b) till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 201,000 kronor.

35:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.** Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 40, sid. 93—95) att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde vara riksdagen förelagd, för budgetåret 1937/1938 till *Lotsverket*: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten beräkna ett förslagsanslag av 4,373,000 kronor.

Vidare hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 41, sid. 95) att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde vara riksdagen förelagd, för budgetåret 1937/1938 till *Lotsverket*: Omkostnader beräkna ett förslagsanslag av 1,197,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 19 februari 1937 dagtecknad proposition (nr 164), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna förslag till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten av den lydelse, bilaga 10 vid ovanberörda statsrådsprotokoll utvisar;

dels godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskapten	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
1 distriktsförmästare	10
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

Befattning	Lönegrad
Lotspersonal.	
15 överlotsar.....	10
22 lotsförmän.....	9
19 »	7
30 »	6
290 lotsar.....	6
81 »	5

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp.....	10
26 » » 1:a » fyr.....	10
1 » » gasstation.....	10
6 » » 2:a klass fyrskepp.....	8
29 » » 2:a » fyr.....	8
1 » » 3:e » fyrskepp.....	6
17 » » 3:e » fyr.....	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp.....	5
27 » » 1:a » fyr.....	5
1 » » gasstation.....	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp.....	4
32 » » 2:a » 3:e » fyr.....	4
99 fyrbiträden.....	3

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare.....	11
7 maskinister.....	8

Tjänstemän å övergångsstat.

2 överlotsar.....	10
2 lotsförmän.....	9
5 »	7
5 lotsar.....	6.

Anm. 1. 2 lotsförmanstjänster i 9:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 överlotsar å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i 7:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i 9:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 5 lotsförmanstjänster i 6:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsförmän i 7:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 5 lotstjänster i 5:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsar i 6:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar;

dels godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tillsviare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..		kronor 2,330,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i> ..		» 44,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 543,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 22,000	» 565,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,103,000	
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fryskepp m. m., <i>förslagsvis</i>	» 130,000	
c. Ersättningar för mistsignalering, <i>förslagsvis</i>	» 15,000	
d. Fryskeppstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 75,000	
e. Provisoriskt dyrortstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000	
f. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	» 8,000	» 1,343,000
		<hr/>
	Summa förslagsanslag	kronor 4,282,000;

dels besluta, att följande lotspersonal skall — med skyldighet att framdeles, därest lämpligt tillfälle erbjuder sig, åter inträda å ordinarie stat — från och med den 1 juli 1937 uppföras å indragningsstat under elfte huvudtiteln med bibehållande av nu innehavande löner, utgörande efter avdrag av pensionsavgifter:

för lotsförmannen K. R. Dahlbeck, Pukavik.....	2,587	kronor
» » V. E. Sjöberg, Timmernabben.....	2,667	»
» » V. J. Ternström, Tärnö.....	2,793	»
» mästrelotsen C. W. Ekström, Dyngö.....	2,713	»
» » A. H. Westerberg, Mönster.....	2,446	»
» » A. G. V. Hägg, Timmernabben.....	2,446	»
» » S. H. E. Ternsjö, Tärnö.....	2,566	» ;

dels till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaden för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 4,282,000 kronor;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad av departementschefen i ovanberörda statsrådsprotokollet anförts, utfärda taxor å lotspenningar att från och med den 1 juli 1937 tillämpas i stället för nu gällande, den 1 oktober 1914 fastställda taxor å lotsavgifter förutom hemvägsersättning;

dels medgiva, att de i förstnämnda taxor upptagna avgiftsbeloppen må från och med den 1 juli 1937 tills vidare utgå med 50 procents förhöjning;

dels till Lotsverket: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,352,000 kronor;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med i berörda statsrådsprotokoll angivna grunder, utfärda bestämmelser angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser;

dels besluta, att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skall inrättas, från vilken må, i huvudsaklig anslutning till av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar;

dels ock såsom kapital för Lotsverkets båtlånefond för budgetåret 1937/1938 under utgifter för kapitalökning och under rubriken fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 300,000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *O. Jeppsson* väckt motion (nr 458), vari hemställts, att riksdagen, med frångående av Kungl. Maj:ts förslag i ärendet måtte besluta bibehållandet av överlotsbefattningen vid Aspö lotsplats;

dels en inom samma kammare av herr *J. W. Mårtensson m. fl.* väckt motion (nr 467), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts förslag angående vissa anslag till lotsverket m. m. att samtliga lotsförmän placeras i 9:e eller 10:e lönegraden och samtliga lotsar i 8:e eller 9:e lönegraden i det för befattningshavare vid lots- och fyrstaten gällande avlöningsreglementet, samt att lönerna för de extra befattningshavarna fastställas i proportion härtill varvid i samband därmed den befattningshavarna tillkommande lotslotten borde sänkas med något större procenttal än som av Kungl. Maj:t föreslagits;

dels en inom samma kammare av herr *R. Lundquist m. fl.*, väckt motion (nr 468), vari hemställts,

1) att riksdagen, i avvaktan på det resultat, som kan framkomma beträffande storleken av lotslotterna vid respektive lotsplatser i anledning av dels pågående arbetstidsutredning och därav troligen ökat antal befattningshavare å vissa platser, dels ändrad lotsförordning och därav minskad lotspenninginkomst vid lotsplatserna och med hänsyn till 1936 års lönekommittés ännu ej avslutade utredningsarbete, måtte avslå den i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna ändringen i 11 § i avlöningsreglementet den 9 juni 1922 för befattningshavare vid lots- och fyrstaten om nedsättande av lotspersonalens andel i lotspenningarna från fyrtio till trettiofem procent, samt

2) att riksdagen i sitt yttrande i anledning av den föreliggande propositionen måtte hemställa, att vid fastställandet av resereglementet för lotsar följande ändringar i det upprättade förslaget måtte vidtagas nämligen

att den tid, som åtgår för inställelse till och hemresa från en och samma lotsningsförrättning, skall betraktas såsom en resa,

att traktamentsersättningen *för dag* fastställas till 50 öre för varje påbörjad timme, dock ej för resa understigande en timme och högst 8 kronor

per dag, och *för natt* till 60 öre för varje påbörjad timme, med rätt för lots, som icke kunnat erhålla nattkvarter till belopp motsvarande traktamentsersättning för natt, att mot företeende av räkning erhålla räkningens belopp jämte sedvanlig betjäningsavgift, dock högst sammanlagt 5 kronor;

dels ock en inom samma kammare av herr C. Lovén väckt motion (nr 469), vari hemställt, att riksdagen ville besluta att vederbörlig hänsyn toges till de löneförslag, som avgivits i den reservation av byråchef A. Tydén, vilken är intagen i Kungl. Maj:ts proposition nr 164.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att, sedan statens organisationsnämnd i ett den 23 november 1934 avgivet betänkande (Statens off. utredn. 1934: 46) föreslagit genomförandet av vissa förändringar i fråga om lotsverkets organisation samt yttranden över betänkandet inkommit från vederbörande ämbetsverk, personalsammanslutningar inom lotsverket och organisationer å sjöfartens område, dåvarande chefen för handelsdepartementet framhöll vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 22 februari 1935 av frågan angående anslag för budgetåret 1935/1936 till lotsverket, hurusom i de inkomna yttrandena i olika avseenden sådana erinringar framställt mot organisationsnämndens förslag, att departementschefen funnit ytterligare utredning i ärendet vara påkallad, innan detsamma i sin helhet kunde upptagas till slutlig prövning och avgörande. Departementschefen förklarade sig därvid framdeles ämna hos Kungl. Maj:t göra framställning om en sådan utrednings igångsättande. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 juni 1935 tillkallade departementschefen samma dag vissa sakkunniga att inom handelsdepartementet verkställa ytterligare utredning rörande lotsverkets organisation. Ifrågavarande sakkunniga — 1935 års lotsverkssakkunniga — hava i ett den 20 mars 1936 dagtecknat betänkande framlagt resultaten av den av dem verkställda utredningen.

De i betänkandet behandlade frågor, för vilkas lösning erfordras riksdagens medverkan, hava i propositionen behandlats under särskilda rubriker vid de anslag, från vilka medel för respektive ändamål behöva anvisas i riksstaten. Utskottet kommer här att följa samma rubrikindelning.

Den ordinarie lotspersonalens löneställning.

Den till avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten — ändrat i vissa delar genom kungörelserna den 12 juni 1925 (nr 244) och den 26 juni 1936 (nr 392) — hörande tjänsteförteckningen förutsätter, att till grund för bestämmandet av lönegrad för den ordinarie lotspersonalen företages fördelning av lotsplatserna i tre klasser sålunda:

B e f a t t n i n g	Löne- grad
Överlots (endast å 1:a klass lotsplats).....	10
Lotsförman å 1:a klass lotsplats	9
Lotsförman å 2:a klass lotsplats	7
Lots å 1:a klass lotsplats.....	6
Lots å 2:a klass lotsplats.....	5
Lotsförman å 3:e klass lotsplats	5
Lots å 3:e klass lotsplats.....	4

Var och en av förestående lönegrader motsvarar två enheter högre lönegrad inom den i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen intagna löneplanen, avdelning B.

Lotsverkssakkunnigas förslag gick ut på, att indelningen av lotsplatserna i klasser upphörde och ersattes av en sådan differentiering i lönehänseende mellan olika grupper av respektive lotsförmän och lotsar, att befattningarna såsom sådana hänfördes till viss klass.

I fråga om lotsarnas löneställning hade de sakkunniga föreslagit vissa förändringar, vilka sammanfattningsvis återgivas på sätt som följer

beträffande nuvarande lotsplatser av 1:a klass (överlotsar 10:e, lotsförmän 9:e, lotsar 6:e lönegraden), *dels* att överlotsbefattningarna vid Ursvikens, Lilljungfruns, Furusunds, Aspö och Öresunds södra lotsplatser utbytas mot lotsförmansbefattningar i 9:e lönegraden (av lotsverkssakkunniga beräknad minskning i avlöningskostnader 1,122 kronor), *dels ock* att lotsförmansbefattningarna och lotsbefattningarna vid Marstrands och Lysekils lotsplatser nedflyttas till 7:e respektive 5:e lönegraden (kostnadsminskning 1,890 kronor);

beträffande nuvarande lotsplatser av 2:a klass (lotsförmän 7:e, lotsar 5:e lönegraden), *dels* att lotsförmansbefattningarna och lotsbefattningarna vid Kalix och Svartklubbens lotsplatser uppflyttas till 9:e respektive 6:e lönegraden (kostnadsökning 2,538 kronor), *dels* att lotsförmansbefattningen och lotsbefattningarna vid Mälarens lotsplats omändras till överlotsbefattning respektive lotsbefattningar i 6:e lönegraden (kostnadsökning 2,304 kronor), *dels ock* att lotsförmansbefattningarna vid Romelsö, Arholma, Häradskärs, Havstensunds och Nordkosters lotsplatser nedflyttas till 6:e lönegraden (kostnadsminskning 942 kronor); samt

beträffande de lotsplatser av 3:e klass (lotsförmän 5:e, lotsar 4:e lönegraden), vilka ej av lotsverkssakkunniga föreslagits till indragning — eller således lotsplatserna Bergkvara, Bjuröklubb, Burgsvik, Fagervik, Falkenberg, Figeholm, Huvudskär, Klintehamn, Kråkelund, Kylej, Käringön, Långören, Mönsterås, Påskallavik, Ronehamn, Salmis, Simrishamn, Slite, Stedsholmen, Stockviken, Sävösund, Töre, Uddevalla och Väderöarna — att

därvarande lotsförmansbefattningar och lotsbefattningar uppflyttas till 6:e respektive 5:e lönegraden (kostnadsökning 7,974 kronor).

De sakkunniga hade vidare föreslagit, att lotsförmännen, vilka skulle hänföras till 9:e, 7:e och 6:e lönegraderna, lämpligen borde benämnas lotsförmän av respektive 1:a, 2:a och 3:e klass, samt lotsarna, vilka skulle hänföras till 6:e och 5:e lönegraderna, lotsar av 1:a respektive 2:a klass.

Vid de gjorda uppskattningarna av kostnadsökningar och kostnadsminskningar hade räknats med vederbörande lotsplats ortsgroup i avlöningshänseende och högsta löneklassen inom respektive lönegrader. Enligt beräkningarna skulle det fullständiga genomförandet av förslagen medföra en nettoökning med cirka 9,000 kronor i de årliga avlöningskostnaderna. Hänsyn hade därvid ej tagits till dyrtids- och dyrtorststillägg.

Departementschefen har beträffande lotsverkssakkunnigas förslag i förevarande delar anfört följande:

I enlighet med vad av den förut lämnade framställningen närmare inhämtas föreligga här till bedömande spørsmål, vilka avse såväl en omläggning i visst principiellt hänseende av sättet för bestämmande av lönegrader för de lotsstaten tillhörande ordinarie befattningarna som ock vidtagande av åtgärder, innebärande förändrad lönegradsplacering för åtskilliga av nämnda befattningar. Sålunda hava lotsverkssakkunniga föreslagit dels borttagande av lotsplatsernas nuvarande klassindelning såsom grund för befattningarnas vid lotsstaten fördelning å olika lönegrader dels ock höjningar eller sänkningar i lönegradshänseende av ett antal tjänster.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande har allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit, att det visserligen skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke vid det förhållandet, att en allmän översyn av gällande avlöningsreglementen med därtill hörande tjänsteförteckningar ställts i utsikt inom den närmaste framtiden, lotsverkssakkunnigas förslag rörande lotspersonalens fasta avlöning borde upptagas till behandling först i detta sammanhang. Lönenämnden torde härvid åsyfta det uppdrag att verkställa revision av gällande avlöningsbestämmelser för bland annat befattningshavare vid den civila statsförvaltningen, vilket givits åt 1936 års lönekommitté. Emellertid har nämnden i betraktande av de skäl, de sakkunniga anfört för en förändring i avseende å lönegradsplaceringarna, ansett någon erinran i och för sig icke vara att framställa mot att de av de sakkunniga därutinnan framställda förslagen omedelbart genomfördes. Under hänvisning till vad sålunda anförts vill jag för egen del till en början framhålla, att lönekommittén enligt sina direktiv har att verkställa en omprövning ur sakliga synpunkter av statstjänstemännens löneställning såväl mot bakgrunden av de löner, som tillämpas utanför statsförvaltningen, som ock med hänsyn till avvägningen mellan olika statliga befattningshavargrupper inbördes. Lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag avse däremot endast att för ett antal befattningshavare inom viss grupp åstadkomma en sådan placering i lönegrad, som står i ett bättre förhållande än vad för närvarande är fallet till lönegradsplaceringen för huvuddelen befattningshavare inom samma grupp, och lära därför icke vara av beskaffenhet att föregripa den lönekommitténs åliggande utredningen. Tvärtom torde enligt vad jag inhämtat lönekommitténs arbete bliva betydligt underlättat, om förhållandet i lönegradsplacering mellan olika befattningshavare i lotsverket nu regleras av statsmakterna. Dessutom vill

jag understryka det jämväl av lönenämnden berörda förhållandet, att de viktigaste av de av lotsverkssakkunniga föreslagna förändringarna i fråga om lönegradsplacering, nämligen förbättringarna av avlöningen till personalen å nuvarande lotsplatser av 3:e klass, stå i nära samband med av lotsverkssakkunniga framlagt förslag till viss reglering i fråga om lotspersonalens inkomst av lotspenningar. I det följande kommer jag att i anslutning till därvid närmare berörda omständigheter av bland annat organisatorisk natur till omedelbart genomförande förorda sistnämnda förslag. Med hänsyn till det sålunda framhållna och då lotsverkssakkunnigas förslag till omförmälda avlöningsförbättringar för personalen å 3:e klass lotsplatser förutsätter upphörande av den nuvarande klassindelningen, har jag funnit mig böra tillstyrka, att de sakkunnigas förslag i fråga om den fasta avlöningen nu i sin helhet blir föremål för prövning. Jämte lönenämnden äro även de hörda ämbetsverken av liknande mening.

Vad då först angår det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget, att den nuvarande indelningen av lotsplatserna i klasser skall upphävas, har mot detta förslag i och för sig ingen erinran i de inkomna yttrandena blivit gjord. Förslaget har av de sakkunniga motiverats därmed, att starka skäl syntes kunna anföras för att avvägningarna av avlöningen till å ena sidan lotsarna och å andra sidan förmannen vid en lotsplats skedde i viss mån oberoende av varandra. Förmännens tjänstgöring vore nämligen av beskaffenhet att influeras av omständigheter, som knappast i och för sig påverkade lotsarnas arbete. Därvidlag hava de sakkunniga särskilt framhållit personalens storlek samt beloppet av inflytande lotspenningar. Till den sålunda anlagda synpunkten vill även jag giva min anslutning. I likhet med de sakkunniga finner jag, att i anseende till den skillnad, som föreligger i frågan om arbetsuppgifterna för å ena sidan lots och å andra sidan lotsförman, av lotsplatsernas klassindelning beroende samband mellan lönebestämningar för dessa båda grupper befattningshavare måste anses mindre egentligt. Klassindelningens borttagande erbjuder i ifrågavarande hänseende en bättre anpassning efter de föreliggande förhållandena än det nuvarande systemet. Då härtill kommer, att upphävandet av lotsplatsernas indelning i klasser synes mig ägnat att överhuvud taget underlätta en rationell avvägning av de fasta lönerna för lotsstatens befattningshavare, tillstyrker jag lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag.

Vidkommande härefter frågan om placering i lönegrad av de särskilda befattningarna vill jag till en början erinra därom, att lotsstyrelsen i sitt utlåtande över statens organisationsnämnds betänkande rörande lotsverket föreslagit, att alla lotsförmän skulle hänföras till en gemensam lönegrad, nämligen den 7:e, samt alla lotsar likaledes till en och samma lönegrad, den 5:e. Särskilt arvode skulle dessutom tilldelas lotsförmännen å mera betydande lotsplatser såsom ersättning för det merarbete och större ekonomiska ansvar, som åvilade dessa förmän.

Lotsverkssakkunniga hava emellertid förklarat sig ej finna anledning att förorda fullständig enhetlighet i lönegradshänseende beträffande envar av ifrågavarande två kategorier befattningshavare. Icke heller har detta föreslagits av lönenämnden eller ämbetsverken i utlåtandena över lotsverkssakkunnigas betänkande, även om därvid lotsstyrelsen principiellt vidhållit sin mening om önskvärdheten att frångå uppdelningen i lönehänseende av lotsförmän respektive lotsar i lönegrader.

Vad lotsverkssakkunniga anfört till stöd för sin ståndpunkt i förevarande avseende synes mig vara förtjänt av beaktande. Från lotsstyrelsens sida hava gjorts uttalanden av innebörd, att utvecklingen inom sjöfarten och genomförda inskränkningar av personalbestånden vid lotsplatser med mindre omfat-

tande lotsning medfört, att skillnaderna mellan arbetet vid dylika lotsplatser och tjänstgöringen vid större platser blivt i mindre grad påfallande än förut. Dessa uttalanden lära visserligen icke kunna fränkännas fog. Därför torde ock, såsom även lotsverkssakkunniga föreslagit, utjämnningar i avlöningshänseende vara motiverade. Av de sakkunniga gjorda påpekanden i fråga om alltjämt bestående skiljaktigheter mellan olika lotsplatser, såvitt angår arbetets art och de förhållanden, under vilka det fullgöres, synas mig dock vara av den betydelse, att övertvägande skäl måste anses tala för bibehållande tillsvi vidare av vissa differentieringar i lönegradshänseende inom envar av grupperna av lotsförmans- och lotsbefattningar. Det är att märka, att även vid bifall till vad lotsstyrelsen, i enlighet med vad jag nyss nämnt, i sitt utlåtande över organisationsnämndens betänkande föreslagit skulle för lotsförmännens del resultatet bliva en olikhet i avlöningsbeloppen, grundad på huvudsakligen samma skäl som dem, vilka kunna åberopas för ett system med olika lönegrader för dessa befattningshavare. Avlöningstekniskt sett torde emellertid sistberörda ordning vara att föredraga. Vad lotsarna beträffar må här för jämförelse med den av lotsstyrelsen förordade ordningen med endast en lönegrad erinras, att enligt de sakkunnigas förslag, vartill jag ansluter mig, antalet lönegrader för lotsar minskas från nuvarande tre till två.

I fråga om förändringar i lönegradshänseende hava lotsverkssakkunniga främst föreslagit, att lotsförmansbefattningar och lotsbefattningar vid de 3:e klass lotsplatser, vilka ej av de sakkunniga förordats till indragning, skulle uppflyttas från 5:e till 6:e lönegraden respektive från 4:e till 5:e lönegraden. Såsom skäl härför hava de sakkunniga framhållit bland annat, att på grund av vidtagna personalinskränkningar arbetsbördan ökats även vid mindre lotsplatser samt att jämväl i övrigt utvecklingen medfört större krav å personalen därstädes. Av vad jag redan förut anfört lärer framgå, att jag funnit synpunkter av detta innehåll tala för en förbättring av avlöningen till personalen å lotsplatser, varom här är fråga. Vad angår omfattningen av nämnda avlöningsförbättring synes mig den av lotsverkssakkunniga förordade uppflyttningen en lönegrad för såväl lotsförmän som lotsar vara väl avvägd. Den av lotsstyrelsen uttryckta uppfattningen, att lotsförmansbefattningen vid Väderöarnas 3:e klass lotsplats syntes böra, på sätt föreslagits av organisationsnämnden och i enlighet med lotskaptenens mening, hänföras till 7:e lönegraden eller alltså uppflyttas två lönegrader, har jag icke funnit tillräckliga skäl att biträda. Denna ifrågasatta större avlöningsförhöjning har motiverats därmed, att lotsplatsen ökades i betydenhet i och med numera verkställd indragning av Dyngö lotsplats. Emellertid har sedan lång tid verksamheten vid såväl Dyngö som Väderöarnas lotsplats varit av ringa omfattning. Nedläggandet av Dyngö lotsplats lärer därför icke komma att medföra ett sådant inflytande å lotsförmansgöromålen vid Väderöarnas lotsplats, att för lotsförmansbefattningen därstädes för närvarande skulle motiveras en högre lönegrad än den för dylika befattningar över huvud tillämpade lägsta lönegraden. I anslutning till det anförda tillstyrker jag alltså sådan avlöningsförbättring för personalen vid lotsplatser av nuvarande 3:e klass, att för ifrågavarande platser framdeles avses lotsförmansbefattningar i 6:e och lotsbefattningar i 5:e lönegraden.

Beträffande den närmare innebörden av de av lotsverkssakkunniga framlagda förslagen till förändringar i fråga om placering i lönegrad av befattningar vid vissa lotsplatser av nuvarande 1:a och 2:a klass tillåter jag mig åberopa den förut därutinnan lämnade redogörelsen. Det synes mig, att för huvuddelen av dessa förslag goda skäl blivt anförda. Jag tillstyrker därför, att med utgångspunkt från förslagen vederbörliga förändringar inom de olika befattningsgrupperna vidtagas. I ett avseende synes mig dock en avvikelse

påkallad. Sålunda torde i enlighet med lotsstyrelsens mening för Lilljungfruns lotsplats med hänsyn till rörelsens storlek och förhållandena i övrigt å platsen fortfarande böra avses en överlotsbefattning i stället för lotsförmansbefattning i 9:e lönegraden, såsom lotsverkssakkunniga föreslagit.

Av det sagda framgår, att jag icke kunnat ansluta mig till lotsstyrelsens uppfattning om behovet av att i fortsättningen hava en överlotsbefattning knuten till Aspö lotsplats utan att jag funnit fog för lotsverkssakkunnigas förslag, att för denna plats i stället bör avses en lotsförmansbefattning i 9:e lönegraden. Härvid återopar jag de av de sakkunniga för ifrågavarande förslag angivna skälen. Jag vill tillägga, att resultatet av särskild, på mitt föranstaltande verkställd lokal undersökning givit vid handen, att förekommande förbindelser mellan förmanen vid lotsplatsen och de marina myndigheterna samt åt den förre anförtrodda uppdrag i lotsverkets allmänna tjänst icke kunna anses vara av den art eller omfattning, att för tjänsten vid platsen, där lotsningen är tämligen ringa, en lotsförmansbefattning ej skulle vara tillfyllest.

Vad angår det av lotsverkssakkunniga framställda men av lotsstyrelsen med återopande av vederbörande lotskaptens yttrande avstyrkta förslaget om nedflyttning av lotsförmansbefattningen vid Häradskärs lotsplats från 7:e till 6:e lönegraden har jag, såsom jämväl av det föregående inhämtas, i detta avseende funnit mig böra biträda de sakkunnigas mening. Härtill har jag föränletts vid en med förhållandena vid andra lotsplatser gjord jämförelse, vilken, i motsats till vad fallet synes vara i lotskaptenens yttrande, ej begränsats till blott östra lotsdistriktet.

Efter vidtagande av utav mig här tillstyrkta lönegradsförändringar skulle de lotsstaten tillhörande ordinarie befattningarna komma att utgöras av överlotsar i 10:e (såsom nu), lotsförmän i 9:e, 7:e eller 6:e (nu 9:e, 7:e eller 5:e) samt lotsar i 6:e eller 5:e (nu 6:e, 5:e eller 4:e) lönegraden. Hänförande av de särskilda lotsförmans- och lotsbefattningarna till viss klass, på sätt lotsverkssakkunniga föreslagit, synes mig ej behöfligt.

Semester för ordinarie lotspersonal och vissa andra befattningshavare vid lotsverket.

Enligt 19 § 1 mom. avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten må *semester*, när det kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång, under i författningsrummet angivna antal dagar årligen åtnjutas av tjänsteman å fyr, fyrskepp och gasstation, distriktsfyrmästare, maskinist, expeditjonsbiträde och kontorsbiträde. I 2 mom. av samma paragraf stadgas, att annan än i 1 mom. avsedd ordinarie tjänsteman må, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång och utan kostnad för statsverket, kunna medgivas *tjänstfrihet* under högst följande antal dagar inom ett och samma kalenderår, nämligen lotskapten och lotslöjtnant 40 dagar samt befälhavaren å lotsverkets ångfartyg Vega, överlots, lotsförmän och lots 30 dagar. Dessa tjänstemän äga således icke rätt till semester i egentlig mening.

Under sålunda nämnd tjänstfrihet utgår oavkortad lön i likhet med vad fallet är under semester. — Enligt 11 § avlöningsreglementet skall av de vederbörande lotsplats tillfallande lotspenningar den vid platsen tjänstgörande

lotspersonalen jämlikt Kungl. Maj:ts bestämmande äga åtnjuta viss andel; därefter återstående lotspenningar skola ingå till statsverket. Av den personalen sålunda tillkommande andelen i lotspenningarna äger jämlikt sistnämnda paragraf och 3 § Kungl. Maj:ts brev till lotsstyrelsen den 30 november 1922 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet vid tjänstgöring överlots, lotsförmän och i lotsningstur intagen ordinarie och icke-ordinarie lots att utfå lotslott. I 11 § avlöningsreglementet är dessutom medgivet, att lotslott må åtnjutas jämväl under i 19 § omförmäld tjänstfrihet.

Lotsverkssakkunniga hade funnit starka skäl tala för att åt lotspersonalen beredd semester. Jämväl lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å tjänstefartyg borde enligt de sakkunnigas mening komma i åtnjutande av enahanda förmån.

Vid införande av semester för lotspersonalen påkallade den omständigheten, framhöllo de sakkunniga, att för närvarande avlöningen till såväl ordinarie överlotsar, lotsförmän och lotsar som ock vikarier å sådana tjänster delvis utginge i form av lotslott, särskild uppmärksamhet. Samtliga lotslotsberättigade befattningshavare vid viss lotsplats ägde uppbära lotslott med enahanda belopp, vilket med andra ord ville säga, att den personalen tillkommande andelen i lotspenningarna fördelades lika mellan ifrågavarande tjänstemän, i förekommande fall dock först efter avdrag av lotslärling eller viss annan lotsande tillkommande lotspenningbelopp. Överlotsar, lotsförmän och lotsar ägde åtnjuta lotslott jämväl under dem beviljad sådan tjänstfrihet, som för närvarande ersatte semester. Skillnaden mellan semester och tjänstfrihet för ifrågavarande personal bestode, uttalade de sakkunniga, huvudsakligen däri, att vid semester vikarie eller tillfälliga biträden förutsattes skola förordnas, när så av behovet påkallades, medan detta icke finge ske för beredande av möjlighet till tjänstfrihet. Vid den nuvarande tjänstfriheten, i den mån sådan uttoges, påverkades alltså icke lotslotternas storlek. Detta skulle däremot, med bibehållande av nu gällande bestämmelser om lotslott, i åtskilliga fall bliva förhållandet vid semester. Enär nämligen semestervikarie å ordinarie befattning komme att äga lika del som andra i de lotspersonalen tillfallande lotspenningarna, skulle, när sådan vikarie förordnades, såväl befattningshavare, vilken åtnjöte semester med rätt till lotslott, som övriga lotslotsberättigade tjänstemän vid platsen komma att lida minskning i sina lotslotter. Lotsverkssakkunniga hade emellertid uttalat sig för att lotspersonalen under semester icke skulle åsamkas någon minskning i sina inkomster. I sådant avseende hade de sakkunniga föreslagit, att befattningshavare under semester skulle få uppbära till honom eljest utgående lotslott och att eventuell vikarie skulle i stället för lotslott av statsmedel erhålla ersättning motsvarande viss del — en fjärdedel — av vad vid lotsplatsen tjänstgörande ordinarie befattningshavare varit berättigad att under tiden för vikariatet uppbära i lotslott. De sakkunniga förordade, att bestämmelser av nu avsett innehåll borde vinna tillämpning — utom i vissa fall, såsom då ordinarie tjänsteman förordnades å annan lotsplats eller dylik tjänsteman förordnades å högre befattning samt

i fråga om icke-ordinarie tjänstemän — vid vikariat å överlots-, lotsförmans- eller lotsbefattningar och vid förordnanden å lediga sådana tjänster.

En följd av förevarande förslag borde enligt de sakkunniga bliva, att då till lotslott eljest berättigad ordinarie befattningshavare åtnjöte ledighet från sin befattning under sådan omständigheter, att han icke ägde uppbära lotslott, eller då ordinarie befattning vore vakant, den å befattningen belöpande lotslotten skulle inlevereras till statsverket.

Beträffande härefter frågan om semestertidens längd hade lotsverkssakkunniga föreslagit, att för den ordinarie lotspersonalen semestern bestämdes efter i huvudsak samma grunder som för skogsstatspersonalen, eller till fem dagar kortare tid än semestern för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Samma grund borde tillämpas beträffande tiden för semester för lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å lotsverkets tjänstefartyg.

Lotsverkssakkunnigas förslag om semester och därmed sammanhängande förslag om vissa tillförordnade tjänstemäns avlönande samt inlevererande till statsverket i vissa fall av lotslotter skulle enligt av de sakkunniga verkställda beräkningar kunna beräknas medföra en årlig nettoutgift för statsverket av omkring 70,000 kronor.

Departementschefen har beträffande de sakkunnigas förslag i här berörda delar anfört följande.

Då jag nu går att för egen del yttra mig i frågan om införande av semester i vanlig mening för lotspersonalen och vissa andra befattningshavare vid lotsverket, vill jag till en början fästa uppmärksamheten därå, att i förhållande till tidigare skeden en förskjutning numera torde hava inträtt i den allmänna uppfattningen rörande behovet för personal med tjänstgöring huvudsakligen förlagd till det fria att komma i åtnjutande av särskild, årlig ledighet för rekreation. En illustration härtill kan utvecklingen i förevarande hänseende beträffande skogsstatens personal sägas utgöra. Längre tillbaka ansågs sålunda, att tjänstgöringen vid den lokala skogsförvaltningen med hänsyn till de förhållanden, varunder den fullgjordes, icke påkallade ledighet för här ifrågavarande ändamål. Sedermera har emellertid beredande av semester jämväl för skogsstatspersonalen funnits vara med rättvisa och billighet överensstämmande. Denna personal åtnjuter också alltsedan 1921 semester rätt.

Jämväl för lotspersonalens vidkommande har dess avsaknad av semesterförmån motiverats därmed, att tjänstgöringen i och för sig vore av sådan beskaffenhet, att den icke kunde anses i allmänhet medföra behov av ledighet för rekreation. Även kostnadssynpunkter lära hava spelat roll. Den nyligen av mig berörda förändrade uppfattningen inom det område, varom här är fråga, synes emellertid vara av natur att böra leda till åtgärder för tillförsäkrande jämväl å lotspersonalen av ledighet som nyss nämnts, detta särskilt i betraktande därav att under senare år undan för undan företagna personalinskränkningar medfört större bundenhet i arbetet än förut för en stor del av den nuvarande lotspersonalen. Jag finner mig kunna i huvudsak instämma i vad 1928 års lönekommitté anfört därom, att även för lotspersonalen behov får anses förefinnas att komma bort någon tid årligen från det vanliga arbetet och den vanliga miljön samt att vikariatskostnaderna icke bör tillmätas större betydelse vid bestämmande av semesterförmånens omfatt-

ning för här berörda befattningshavare än för flertalet övriga tjänstemän. Utredningen i ärendet har givit vid handen, att den tjänstfrihet, som lotspersonalen för närvarande kan medgivas under villkor, att det kan ske utan kostnad för statsverket, till följd av bland annat personalreduceringarna åtminstone under senare år i allmänhet icke kunnat annat än ofullständigt utnyttjas. I anseende till vad sålunda i olika hänseenden framhållits vill jag giva min anslutning till lotsverkssakkunnigas, av allmänna civilförvaltningens lönenämnd och de hörda ämbetsverken tillstyrkta förslag, att lotspersonalen kommer i åtnjutande av semester i gängse mening i stället för den nyssnämnda villkorliga tjänstfriheten. Enahanda förmån torde jämväl böra beviljas lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å lotsverkets tjänstefartyg.

I ärendet hava gjorts vissa uttalanden angående dels tiden för semesterförmånens utnyttjande av personalen vid de i övre Norrland liggande lotsplatserna, där sjöfarten pågår endast viss del av året och är inställd tidvis under vintern, dels ock omfattningen av förordnande av vikarier vid semester för lotspersonal. Jag förutsätter, att lotsstyrelsen tillser, att i förevarande hänseenden kommer att förfaras på sätt, varigenom under vederbörligt beaktande av kravet å tjänstens vid lotsplatserna behöriga upprätthållande statsverkets och personalens intressen bliva i skäligen mån tillgodosedda.

Jag övergår härefter till vissa semester för lotspersonalen berörande specialfrågor.

Den lotspersonalen vid varje särskild lotsplats tillkommande andelen i de lotsplatsen tillfallande lotspenningarna uppdelas i lotslotter å platsens överlots eller lotsförmän samt lotsar, därvid i princip delas efter huvudtalet. För närvarande omfattar fördelningen jämväl vikarie å ordinarie befattning. Vid bibehållande av nuvarande ordning skulle, i den mån under semester för ordinarie lotspersonal vikarie förordnades och antalet lotslottberättigade befattningshavare vid lotsplatsen därigenom ökades — semester åtnjutande personal tager givetvis jämväl del i lotspenningarna — storleken av lotslotterna komma att minskas i motsvarande grad. I vissa fall skulle denna minskning komma att bliva tämligen avsevärd. Efter i detta hänseende från personalhåll gjord erinran hava lotsverkssakkunniga i avsikt att vid förordnanden av semestervikarier undgå påverkan av lotslotternas storlek framställt förslag av innebörd, att vikarier å ordinarie befattningar vid lotsplatserna skola erhålla, i stället för lotslott, viss ersättning av statsmedel. Denna regel skulle därvid gälla icke blott vikariat vid semester utan i fråga om vikariat överhuvud taget å överlots-, lotsförmäns- eller lotsbefattningar ävensom förordnanden å lediga sådana tjänster. Dock skulle regeln ej äga tillämpning å ordinarie tjänsteman, som förordnades å högre befattning vid den egna lotsplatsen; han skulle alltså därvid alltjämt åtnjuta lotslott. I fråga om ersättningens storlek skulle gälla, att om ordinarie tjänsteman förordnades å befattning, tillhörande annan lotsplats, ersättningen till honom skulle utgå med belopp, motsvarande vad han skulle uppburit i lotslott, om han varit ordinarie innehavare av den befattning, å vilken han förordnats. För icke-ordinarie tjänsteman däremot skulle, utom i vissa fall, ersättningen bestämmas till belopp motsvarande en fjärdedel av vad vid lotsplatsen tjänstgörande ordinarie befattningshavare varit berättigad att under tiden för vikariatet uppbära i lotslott.

Med hänsyn till den förmån, som införande av semester innebär för den ordinarie lotspersonalen, skulle det kanske knappast framstå såsom obilligt, om personalen under dylik ledighet finge vidkännas sådan beskärning av lotslotterna, som skulle bliva en följd av vikaries rätt till andel i lotspenningarna. Det synes mig dock, att övertvägande skäl få anses tala för den i ärendet allmänt omfattade meningen, att den ordinarie personalen på grund

av semester icke bör på detta sätt få lida minskning i sina inkomster. Jämväl jag ansluter mig till denna uppfattning, därvid jag särskilt vill erinra om semesterförmånens principiella natur av ledighet med bibehållna avlöningsförmåner.

Vad angår sättet för ernående av att uttagande av semester sålunda icke kommer att medföra någon försämring i ekonomiskt hänseende för personalen synes det mig, att det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget, att tillförordnade tjänstemän å ordinarie befattningar vid lotsplatserna i allmänhet icke skola — oavsett anledningen till förordnandet — deltaga i delningen av lotspenningarna utan i stället erhålla viss ersättning av statsmedel, innebär en lämplig lösning av förevarande spørsmål. Härvid skulle för icke-ordinarie tjänstemäns vidkommande ersättningen i åtskilliga fall komma att motsvara endast en del av ordinarie befattningshavares lotslott. Detta synes mig vara väl förenligt med i allmänhet tillämpade vikariatsersättningsregler beträffande nyreglerade verk. Jag tillåter mig hänvisa till vad lotsverkssakkunniga härutinnan närmare framhållit. Den ersättning till icke-ordinarie befattningshavare, varom här är fråga, skall emellertid givetvis, såsom ock lotsverkssakkunniga förutsatt, särskilt vid förordnanden av längre varaktighet, kunna bestämmas till högre belopp än eljest. Dessutom är att framhålla, att genom införande av semester tillfällen till vikariat komma att erbjuda sig för den icke-ordinarie personalen i långt större utsträckning än vad hittills varit fallet. Slutligen må i detta sammanhang nämnas, att jag har för avsikt att i det följande föreslå beviljande av medel för beredande av möjlighet till någon förbättring i lönegradshänseende för lotsplatsernas icke-ordinarie personal.

En regel av innebörd bland annat, att tillförordnad befattningshavare icke äger taga del i lotspenningarna, skulle givetvis medföra att, om t. ex. förordnande meddelats å ordinarie lotsbefattning, beträffande vilken av någon anledning lotslott till ordinarie innehavare av befattningen ej utgår, tjänstgörande lottslottsberättigade befattningshavare skulle komma att uppbära högre lottslotter än dem rätteligen borde tillkomma. Dem ensamma skulle nämligen därvid tillfalla även på nämnda ordinarie befattning belöpande lotspenningbelopp. Med hänsyn härtill hava lotsverkssakkunniga föreslagit, att då till lotslott eljest berättigad ordinarie befattningshavare åtnjöte ledighet från sin befattning under sådana omständigheter, att han icke ägde uppbära lotslott, eller då ordinarie befattning vore vakant, den å befattningen belöpande lotslotten skulle inlevereras till statsverket. Lotsstyrelsen har funnit dylik inleverering icke böra äga rum i sådana fall, då ej annan tjänsteman förordnats uppehålla befattningen i fråga eller ej tillfälligt biträde i stället anställts. I dessa fall komme nämligen göromålen att ökas för den i tjänstvarande personalen, som följaktligen borde vara berättigad att till delning erhålla hela personalandelen av lotspenningarna. Vad lotsstyrelsen sålunda anfört synes mig stå i full överensstämmelse med grunden för de sakkunnigas förslag. Då detta i övrigt synes ändamålsenligt, biträder jag detsamma med den jämkning, som däri föranledes av lotsstyrelsens berörda erinran.

Vidare omfattar jag lotsstyrelsens mening, att tjänsteman, vilken uppehåller förordnande å befattning, som ej är förenad med rätt till lotslott, skall — i stället för att, såsom lotsverkssakkunniga förordat, uppbära till honom eljest utgående lotslott — erhålla ersättning av statsmedel med belopp motsvarande lotslotten. Åberopande vad lotsstyrelsen härutinnan närmare anfört vill jag erinra om, att vad styrelsen sålunda tillstyrkt överensstämmer med nuvarande ordning i förevarande hänseende. Lika med lotsstyrelsen ansluter jag mig till lotsverkssakkunnigas förslag, att i andra fall, där er-

sättning för mistad lotslott nu utgår, vederbörande befattningshavare i stället bör uppbära sin lotslott.

Vad härefter angår frågan om längden av semester för den personal, som enligt föreliggande förslag avses skola komma i åtnjutande av sådan förmån, hava lotsverkssakkunniga förordat en avkortning med fem dagar i förhållande till vad som gäller för i lönehänseende jämförliga befattningar inom civilförvaltningen i allmänhet. Som anledning till en dylik förkortning av semestern hava de sakkunniga hänvisat till lotspersonalens i viss mån skiftande och till stor del till det fria förlagda tjänstgöring. Lotsstyrelsen däremot har efter framställningar från personalhåll påyrkat, att semestern skulle utgå med lika antal dagar som semestern för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Jag har med hänsyn till vad lotsstyrelsen beträffande ifrågavarande spörsmål anfört funnit övertvägande skäl tala för den av styrelsen intagna ståndpunkten, till vilken jag alltså ansluter mig.

Enligt vad lotsverkssakkunniga framhållit skulle den, som vid tiden för semesterförmånens införande innehar ordinarie befattning, och för vilken semestertiden understiger tiden för honom nu i 19 § 2 mom. avlöningsreglementet medgiven tjänstfrihet, med hänsyn till gällande övergångsbestämmelser till reglementet vara berättigad att, på hittills i nämnda moment föreskrivna villkor, erhålla tjänstfrihet under högst så lång tid årligen, som semestern understiger förstberörda tjänstfrihetstid. Lotsverkssakkunniga hava anfört, att under sålunda avsedd tjänstfrihet tjänsteman icke skulle äga rätt uppbära lotslott. Om emellertid än skyldighet att underkasta sig dylik inskränkning må kunna åläggas enligt gällande bestämmelser, finner jag dock, i likhet med lotsstyrelsen, det vara skäligt, att vederbörande under ifrågavarande, utöver semestern medgiven tjänstfrihetstid får uppbära lotslott som hittills.

Till slut återstår den av lotsstyrelsen upptagna frågan om förlängning av semestern för vissa befattningshavare vid fyrväsendet. Fyrmästare å 1:a klass fyr och å gasstation samt distriktsfyrmästare, vilka tillhöra 10:e lönegraden i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, äro sålunda för närvarande berättigade till semester under allenast 20 dagar intill det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år, och 30 dagar under tiden därefter. Semestern för befattningshavare inom motsvarande lönegrad (12:e) i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen uppgår däremot till 25 respektive 35 dagar. I överensstämmelse med den ståndpunkt, jag nyss intagit i fråga om semestertidens längd, biträder jag lotsstyrelsens uppfattning att ifrågavarande tjänstemän vid fyrväsendet skäligen böra få sin semester utökad till samma dagantal som semestern för berörda befattningshavare inom civilförvaltningen i allmänhet.

Lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningar.

Enligt kungörelsen den 27 november 1896 (nr 88) angående lotsavgifternas beräknande skola för lotsning av fartyg erläggas lotsavgifter i form av dels lotspenningar dels ock hemvägsersättning.

Lotspenningarna utgå enligt lotstaxor. Förutom särskilda taxor för två lotsplatser — Öresunds södra och norra lotsplatser — finnas för närvarande fem lotstaxor, vilka hava fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 1 oktober 1914 att gälla från och med den 1 januari 1915. Jämlikt Kungl.

Maj:ts förordnande den 10 juni 1921 utgå emellertid de i sistberörda taxor upptagna avgifterna från och med den 1 juli 1921 tillsvidare med 50 procents förhöjning. I var och en av ifrågavarande taxor äro lotspenningarna beräknade i förhållande till fartygens avgiftspliktiga dräktighet och den lotsade vägens längd.

Jämlikt 11 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten samt 3 § i tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente skall av de lotsplats tillfallande lotspenningarna den vid platsen tjänstgörande lotspersonalen äga tills vidare och intill dess annorledes varder förordnat åtnjuta 40 procent; och skola alltså återstående 60 procent ingå till statsverket.

Vad angår grunderna för hemvägsersättningens utgående, kommer redogörelse därför att lämnas i samband med behandlingen av spørgsmålet om ändrad ordning i fråga om lotsarnas båthållning och resor.

Lotsverkssakkunniga hade framhållit, att grunden för den från och med den 1 juli 1921 vidtagna förhöjningen av lotspenningarna hade utgjorts av den allmänna prisstegringen. Med hänsyn till den senare hade sålunda anledning ansetts föreligga att genom ett procentuellt tillägg till taxebeloppen åstadkomma höjning av lotspersonalens lotslotter, samtidigt som statsverket bereddes ökade inkomster från sjöfarten. Levnadskostnadsindex hade vid tiden för taxeförhöjningen utgjort 236 men hade sedermera nedgått till 158. Trots den prissänkning, som sedan tiden för taxeförhöjningen ägt rum, hade ingen ändring vidtagits i det ursprungligen fastställda procenttalet för förhöjningen. Med fog syntes lotsverkssakkunniga sålunda den meningen kunna göras gällande, att sedan åtskillig tid tillbaka från sjöfarten uttagits lotspenningar med högre belopp än som kunde anses stå i överensstämmelse med grunden för det procentuella tilläggets tillkomst. Från sjöfartsnäringsens målsmän hade framhållits och av olika myndigheter vere även omvitnat, att med hänsyn till sjöfartens och näringslivets i övrigt intressen ett starkt behov föreläge av lättnad i sjöfartens avgiftsbörda. Välgrundad anledning till en beskärning av lotspersonalens inkomster måste även anses föreligga. Därvid anslöte sig lotsverkssakkunniga, i likhet med kommerskollegium och lotsstyrelsen, i huvudsak till vad statens organisationsnämnd i sitt betänkande rörande lotsverket anfört därom att lotspersonalen, för vars vidkommande taxeförhöjningen inneburit en av dyrtidsförhållanden betingad reglering av avlöningsförmånerna, genom att procenttalet kvarstått orubbat icke fått vidkännas reducering i det sålunda utgående dyrtidstillägget trots en inträdd betydande sänkning av levnadskostnaderna.

Kommerskollegium och lotsstyrelsen hade båda i sina över organisationsnämndens ovanberörda betänkande avgivna utlåtanden föreslagit en nedsättning av det nu med 50 procent utgående tillägget å lotstaxornas avgiftsbelopp, därvid kommerskollegium tillstyrkt en minskning till 25, eventuellt framdeles 20 procent, medan lotsstyrelsen stannat för ett procentuellt tillägg av 30 procent. Även lotsverkssakkunniga anslöte sig till den meningen, att i och för sig starka skäl för en nedsättning av det procentuella lotspen-

ningtillägget föreläge. Lotsverkssakkunniga hölle närmast före, att en sänkning till 30 procent vore lämpligt avvägd. Genom en dylik sänkning skulle sjöfarten beredas lindring i sin avgiftsbörda, samtidigt som lotspersonalens berättigade intressen att erhålla inkomst av lotspenningar måste anses skäligt tillgodosedda.

Emellertid vore att beakta, att lotsverkssakkunniga komme att förorda bifall till lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens borttagande. I stället borde enligt lotsverkssakkunnigas mening sjöfarten bidra till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader — vilka skulle bestridas av statsmedel — genom erläggande av lotspenningar. Då emellertid icke avsåges att nu åvägabrinda en slutlig lösning av spörsmålet om lotsavgiftssystemet, syntes de lotsverkssakkunniga mindre lämpligt att för ifrågasvarande ändamål verkställa en omräkning av beloppen i lotstaxorna.

Med hänsyn till det anförda hade lotsverkssakkunniga i första hand förordat, att den lindring i sjöfartens avgiftsbörda, varom här vore fråga, bereddes på det sättet, att hemvägsersättningen borttoges utan ändring av vare sig själva taxebeloppen eller det procentuella tillägget. De sakkunniga anförde därvid, att enligt tidigare framhållna synpunkter skulle en sänkning av ifrågasvarande tillägg grundas bland annat därpå, att i anseende till minskade levnadskostnader en reglering nedåt av lotspersonalens lotspenninginkomst borde äga rum. Då efter hemvägsersättningens upphörande lotspersonalen komme att av statsverket erhålla gottgörelse för de kostnader, vilka nu bestredes med hemvägsersättningen, borde lotspersonalen enligt de sakkunnigas mening givetvis icke få draga fördel av den omständigheten, att till följd av hemvägsersättningens slopande en nedsättning av det procentuella lotspenningstillägget icke komme till stånd. För att lotspersonalen, som nu åtnjöte 40 procent av inflytande lotspenningar, icke skulle få högre lotspenninginkomst än här förut avsetts, nämligen efter 40 procent å lotspenningarna enligt nuvarande taxor, höjda med 30 procent, borde enligt de sakkunnigas mening en sänkning av förstnämnda procentsats företagas.

Sedan emellertid hemvägsersättningen borttagits, borde enligt de sakkunnigas mening vid oförändrade taxebelopp och oförändrat procentuellt tillägg å lotstaxorna personalens andel i inflytande lotspenningar utgöra 35 procent. Ehuru denna minskning vore redan nu i sin helhet motiverad av inträdd nedgång i levnadskostnaderna, syntes dock lotsverkssakkunniga skäligt, att densamma genomfördes successivt, förslagsvis med 1 procent vid början av vart och ett av de närmaste fem åren.

Efter att hava lämnat en redogörelse för myndigheternas över lotsverkssakkunnigas förslag i här berörda delar avgivna yttranden har *departementschefen* för egen del härutinnan anført följande.

Av den av mig lämnade redogörelsen inhämtas, att åtskilliga förslag till förändringar i fråga om den nuvarande ordningen för lotspenningarnas utgående och disponerande framkommit. Sålunda hava dylika förslag avgivits av 1928 års lotsförfattningssakkunniga, statens organisationsnämnd samt

lotsverkssakkunniga. Medan i yttranden över lotsförfattningssakkunnigas och organisationsnämndens ifrågavarande förslag därifrån avvikande meningar i stor utsträckning gjort sig gällande, har vad lotsverkssakkunniga i ämnet föreslagit rönt i huvudsak anslutning från de hörda statsorganens sida.

Vad de föreliggande spörsmålen angå vill jag erinra därom, att av lotsförfattningssakkunniga i två särskilda hänseenden avgivna förslag måste anses för närvarande sakna aktualitet. Jag syftar därvid på förslagen om dels övergång från det nuvarande systemet att beräkna lotspenningarna å fartygets nettodräktighet till en beräkning efter den s. k. bruttodräktigheten, dels ock avgiftsberäkning till en del på fartygets dräktighet (tonnageavgift) och till återstående del på den vid varje särskilt tillfälle lossade eller lastade lastens kvantitet (lastavgift). En avgiftsberäkning som den sist avsedda har dock icke ifrågasatts för de egentliga lotspenningarna utan endast för en fyr- och båkavgiften tillagd avgift till lotsinrättningen, därest lotspenningarna komme att till någon del ersättas av en dylik allmän lotsavgift. I överensstämmelse med vad dåvarande chefen för handelsdepartementet anfört till statsrådsprotokollet den 20 juni 1935 rörande sjöfartsavgifter i allmänhet bör tillsvidare jämväl beträffande lotspenningarna nettodräktigheten bibehållas som beräkningsgrund och bör ej heller i fråga om avgift till lotsinrättningen — om uppdelning av lotspenningarna som nyss sagts skulle ske — införas en form, innebärande en förening av tonnageavgift och lastavgift. Denna utgångspunkt hava även lotsverkssakkunniga intagit vid sitt bedömande av lotsavgiftsspörsmålet.

Den av lotsverkssakkunniga i främsta rummet föreslagna förändringen angående lotspenningarna sammanhänger särskilt med den omständigheten, att i jämförelse med förhållandena för ett antal år tillbaka en allmän prissänkning inom landet ägt rum. Grunden till att lotstaxorna från och med den 1 juli 1921 höjdes med ej mindre än 50 procent utgjordes av den vid tiden för höjningen inträdda stegringen i prisnivån. Till belysande av den prisutveckling, som sedan dess skett, må i detta sammanhang endast erinras därom, att det genom socialstyrelsens försorg uträknade levnadskostnadsindex, som den 1 juli 1921 utgjorde 236, numera nedgått till 158. Trots prissänkningen har likväl det ursprungligen fastställda procenttalet för lotspenningarnas förhöjning kvarstått orubbade.

Lotsverkssakkunniga hava funnit, att med hänsyn till berörda förhållande sedan åtskillig tid tillbaka från sjöfarten uttagits lotspenningar med högre belopp, än som kunde anses stå i överensstämmelse med grunden för det procentuella tilläggets tillkomst. Riktigheten härav synes mig icke kunna jävas. Från sjöfartens sida har också vid olika tillfällen framhållits, att förhållandena krävde, att lindring i dess avgiftsbörda komme till stånd. Bland annat må härvidlag erinras om det av kommerskollegium gjorda uttalandet, att i de till kollegium inkomna yttranden över lotsförfattningssakkunnigas betänkande i det närmaste allmänt understrukits behovet av nedskärning av lotsavgifterna. Statskontoret, kommerskollegium och lotsstyrelsen hava alla vid olika tillfällen, senast i sina utlåtanden över lotsverkssakkunnigas förslag, givit uttryck för liknande uppfattning. Statskontoret har därvid yttrat, att en sänkning av de allmänna sjöfartsavgifterna, bland annat lotspenningarna, vore önskvärd och med hänsyn till inom sjöfartsnäringen rådande förhållanden och näringslivets intressen i övrigt påkallad. Jämväl för egen del vill jag i anslutning till det anförda förorda, att en lättad nu beredes sjöfarten i dess lotsavgiftsskyldighet.

Att i samband med dylik lättad i lotsavgiftsplikten lotspersonalens inkomster av lotspenningar något beskäras torde stå i full överensstämmelse med 1921 års taxeförhöjnings karaktär av en av dyrtidsförhållandena för-

anledd avlösningsförbättring. De avlösningsförmåner, lotspersonalen vid de större lotsplatserna åtnjutit, torde visserligen till en del kunna försvaras därmed att lotspersonalen vid jämförelse med andra statens befattningshavare har en i viss mån mera bunden samt vad själva lotsningsarbetet angår jämväl särskilt ansvarsfull tjänstgöring. Sedan levnadskostnaderna nedgått, har lotspersonalen emellertid, även med hänsyn tagen till berörda omständigheter, i jämförelse med statliga befattningshavare, vilkas hela ersättning utgår som fast lön med därå belöpande dyrtidstillägg, under flera år intagit en i löneavseende gynnad ställning. I belysning av det sagda finner jag mig böra tillstyrka en viss, huvudsakligen på minskning i levnadskostnaderna grundad justering nedåt av lotspersonalens lotspenninginkomst. Meningen om det befogade i en dylik åtgärd har även omfattats av, förutom organisationsnämnden och lotsverkssakkunniga, såväl allmänna civilförvaltningens lönenämnd som de tre i frågan hörda ämbetsverken, nämligen statskontoret, kommerskollegium och lotsstyrelsen.

I detta sammanhang synes mig böra bringas i erinran, att vid tillkomsten år 1921 av tillägget å lotstaxorna införandet av detsamma av dåvarande chefen för handelsdepartementet betecknades såsom en provisorisk åtgärd, sammanhängande med det förhållandet, att någon definitiv lönereglering för lotspersonalen icke kunde genomföras nämnda år. Redan år 1922 fattades emellertid beslut om sådan reglering. Det oaktat förblev då taxetillägget oförändrat.

Vidare må nämnas, att i samband med omförmälda lönereglering år 1922 anslaget för det därpå närmast följande året till lotspersonalens andel i lotspenningar med hänsyn till beräknad total lotspenninguppbörd upptogs till 600,000 kronor. Efter tiden för löneregleringen har emellertid personalens lotspenningandel städse varit högst avsevärt större. Densamma har nämligen för år växlat mellan belopp, som med mer än 50 procent överstigit 600,000 kronor, och belopp, som överstigit angivna summa med mer än 100 procent. Närmare upplysningar härutinnan kunna hämtas ur organisationsnämndens lotsverksbetänkande i dess av mig här förut återgivna del. Vad där anförts rörande utvecklingen under gångna år av de särskilda befattningshavarnas lotspenninginkomst tillåter jag mig även i detta sammanhang hänvisa till. Det är sant, att den berörda beräkningen av personalandelen år 1922 gjordes ur budgetår synpunkt och för budgetårt ändamål. Givetvis var även en förutsättning, att personalens lotspenninginkomst skulle komma att växla med sjöfartskonjunkturerna. Men det nu framhållna synes mig dock utgöra fog för det av allmänna civilförvaltningens lönenämnd gjorda uttalandet, att personalens andel i lotspenningarna under årens lopp i hög grad överskridit de belopp, varmed man räknat vid 1922 års lönereglering.

Då grunden till att lotsavgifterna och personalens lotspenninginkomst ansetts böra bli föremål för någon nedsättning närmast är den, att det procentuella tillägget å lotstaxorna trots inträdd prissänkning fått förbliva i oförändrat skick, ligger det givetvis nära till hands att åstadkomma berörda nedsättning genom sänkning av sagda tillägg. Med hänsyn härtill hava även lotsverkssakkunniga förklarat sig anse, att i och för sig starka skäl för en nedsättning av det procentuella lotspenningstillägget föreläge. Därvid hava de sakkunniga hållit före, att en sänkning till 30 procent vore lämpligt avvägd. Även jag är böjd att i princip giva min anslutning till den meningen, att genom en dylik reducering lotspenningarna skulle i stort sett erhålla en nivå, som med hänsyn till nu förhandenvarande omständigheter kunde ur skilda synpunkter betecknas som skälig. Såväl statsverkets som sjöfartens och lotspersonalens intressen synas mig därigenom komma att vinna vederbörligt beaktande. Emellertid hava lotsverkssakkunniga i annat samman-

hang föreslagit borttagande av hemvägsersättningen, som för närvarande utgör sjöfartens bidrag till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader. I stället bör enligt de sakkunnigas mening sjöfarten bidraga till dessa kostnader, vilka framdeles helt skulle bestridas av statsmedel, genom erläggande av lotspenningar. I anslutning härtill och med hänsyn till den genomsnittliga, ungefärliga överensstämmelsen mellan å ena sidan de belopp, varmed vid ett till 30 nedsatt procentuellt tillägg å lotstaxorna lotspenningarna komme att minskas, och å andra sidan de belopp, vartill inflytande hemvägsersättningar numera torde kunna beräknas, hava lotsverkssakkunniga i första hand förordat, att den lindring i sjöfartens avgiftsbörda, varom fråga vore, bereddes på det sättet, att hemvägsersättningen borttoges utan att det procentuella lotstaxetillägget ändrades. Jag har för avsikt att i det följande biträda lotsverkssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens borttagande, därvid sjöfartens bidrag till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader skulle uttagas i form av lotspenningar. Vid sådant förhållande och på skäl, som av det nyss anförda framgår, synes det även mig lämpligt, att den nedsättning, som skulle företagas i det procentuella lotspenningstillägget, och den höjning i lotspenningarna, som hemvägsersättningens borttagande borde föranleda, få utjämnas varandra. Jag tillstyrker således det därutinnan framlagda förslaget.

Enligt en reservant inom lotsstyrelsen borde det lotstaxetillägg, som vore avsett att svara mot hemvägsersättningen, uttagas såsom ett särskilt tillägg på taxorna och redovisas för sig för att i sin helhet ingå till statsverket. Emellertid avses efter hemvägsersättningens upphörande kostnaderna för personalens resor och båthållning skola gäldas av statsverket i full överensstämmelse med vad fallet är beträffande övriga kostnader för lotsinrättningen. Tillräcklig anledning har därför synts mig saknas att, såsom reservantens förslag innebär, jämväl i fortsättningen hålla sjöfartens bidrag till nämnda två ändamål avskilt från dess bidrag till kostnaderna i allmänhet för lotsinrättningen.

Lotspersonalens andel i lotspenningarna utgör för närvarande 40 procent. Den av mig tillstyrkta beskärningen av lotspenninginkomsten med belopp, motsvarande vad som skulle följa vid en nedsättning av lotstaxetillägget från 50 till 30 procent, får givetvis, därest såsom nyss föreslagits dylik nedsättning, på grund av hemvägsersättningens inläggande i lotspenningarna, ej sker, verkställas i annan ordning. Lotspersonalen bör — eftersom gottgörelse för den borttagna hemvägsersättningen skall lämnas av statsmedel — principiellt icke hava någon del i det hemvägsersättningen motsvarande lotspenningbeloppet. Vid ett lotstaxetillägg, som i anledning av hemvägsersättningens överförande till lotspenningarna ej nedsattes till ett eljest såsom skäligt ansett tal av 30 utan bibehålles vid 50, bör alltså procentatsen för personalens lotspenningandel sänkas till ett tal, vilket för lotspersonalen giver ungefär samma inkomst som skulle erhållas efter nuvarande andel av 40 procent vid ett procentuellt taxetillägg av blott 30. Enligt verkställda beräkningar skulle ifrågavarande syfte vinnas, därest lotspersonalens andel i lotspenningarna fastställes till 35 procent. Jag tillstyrker ett beslut av denna innebörd.

Härigenom skulle lotslotterna komma att minskas med 12.5 procent i jämförelse med de grunder, varefter desamma utgått under hela tiden efter tillkomsten år 1921 av lotstaxetillägget å 50 procent. Allmänna civillförvaltningens lönenämnd har anfört, att med hänsyn till den avsevärda nedgång i levnadskostnaderna, som inträtt sedan tiden för taxeförhöjningen, nämnden för sin del icke kunnat undgå att finna, att en nedsättning av lotspersonalens andel från 40 till 35 procent vore väl ringa. Särskilt med hänsyn till att lotslotterna å åtskilliga lotsplatser uppgå till avsevärda belopp synes mig

denna mening väl försvarbar. Emellertid har jag icke funnit mig för närvarande böra påyrka en större nedsättning än nyss sagts. En viss återhållsamhet i det hänseende, varom här är fråga, är betingad bland annat därav, att de tillämnade lotspliktsbestämmelserna i en ny lotsförordning förutsättas komma att vid en del lotsplatser medföra någon minskning, ehuru i allmänhet av blott ringa grad, i lotsningsfrekvensen. Härtill kommer, att den pågående arbetstidsutredningen kan tänkas resultera däri, att, särskilt på platser med stor andel i lotspenningar, nya befattningar böra inrättas, varvid de enskilda lotsarnas lotslotter kunna ytterligare nedgå.

Emellertid är jag ense med lönenämnden därom, att det icke kan anses av omständigheterna påkallat, att förevarande beskäring genomföres, såsom lotsverkssakkunniga ansett sig böra förorda, allenast successivt under en flerårig övergångsperiod. I likhet med lönenämnden och på sätt för övrigt även lotsstyrelsen ifrågasatt, finner jag således nedsättningen böra på en gång träda i kraft. Jag erinrar, att jämväl lotsverkssakkunniga funnit minskningen redan nu i sin helhet motiverad av inträdd nedgång i levnadskostnaderna. Därtill kommer, att, enligt vad jag i det följande vill föreslå, statsverket redan från tiden för hemvägsersättningens upphörande skall helt övertaga kostnaderna för lotspersonalens resor och båtar.

Lotsförbundet har anfört, att förrän de förslag till lättnader i den nuvarande lotsplikten, vilka syntes komma att ingå i lotsverkssakkunnigas förslag till ny lotsförordning, framkommit och förslagens ekonomiska räckvidd för lotsarnas vidkommande blivit utredd, åtgärder icke borde beslutas angående sänkning av lotsarnas andel i lotspenningarna. Med föranledande härav anser jag mig böra framhålla följande.

Såsom jag tidigare nämnt hava lotsverkssakkunniga numera avgivit förslag till lotsförordning. Jag har för avsikt att i sinom tid för Kungl. Maj:t anmäla frågan om utfärdande av ny sådan förordning i huvudsaklig enlighet med lotsverkssakkunnigas förslag i ämnet. I förslaget hava förordats vissa lindringar i den nuvarande lotsplikten. Av verkställd undersökning framgår, att den totala minskningen av lotspenningarna kunde, om ifrågavarande lättnader varit genomförda år 1934, antagas hava uppgått till ett sammanlagt belopp av omkring 110,000 kronor, varav enligt gällande grunder för beräkning av lotsarnas andel i lotspenningarna 66,000 kronor skulle belöpt å staten och 44,000 kronor å lotspersonalen. Hade personalandelen varit blott 35 procent, såsom nu föreslagits, skulle sistberörda båda belopp i stället hava utgjort 71,500 respektive 38,500 kronor.

Av den förut omförmälda, av lotsstyrelsen verkställda undersökningen beträffande lotspersonalens sammanlagda löneförmåner under vissa olika förutsättningar kan naturligen icke exakt utläsas den minskning i personalens inkomst, som kan beräknas uppstå vid ett antal lotsplatser genom nedsättningen av personalens andel i lotspenningarna och lindringarna i lotsplikten. Men utredningarna i fråga giva dock en ungefärlig bild i förevarande hänseende. Jag finner vad därvid framkommit icke utgöra hinder mot genomförande av förslaget om reducering av personalens lotspenningandel.

Vad beträffar frågan om eventuell kompensation till lotspersonalen vill jag framhålla att, såsom ock lotsstyrelsen ansett, den minskning i lotspenninginkomsten, som blir en följd av reducering av personalens andel däri och var till hänsyn tagits vid uträknan det i den refererade jämförande utredningen av procenttalen för inkomstminskning, givetvis icke kan bli föremål för ersättning från statsverkets sida. Spörsmålet om och i vad mån detta skäli gen må bli fallet i fråga om inkomstminskning till följd av vissa lindringar i den nuvarande lotsplikten kan, i överensstämmelse med lotsstyrelsens mening, icke tillförlitligen bedömas, förrän ifrågavarande ändrade lotsplikts-

bestämmelser varit i kraft. Denna fråga får alltså tagas under övervägande längre fram.

Vidkommande det av statens organisationsnämnd framställda förslaget, att personalens andel i lotspenningar från lotsfria men avgiftspliktiga fartyg, som icke anlidade lots, skulle beräknas efter ett väsentligt lägre procenttal än det för beräkningen av personalens lotspenninginkomst i övrigt gällande, torde, såsom lotsverkssakkunniga och lotsstyrelsen förordad, jämväl med ståndpunktstagande därtill tillsvidare få anstå.

Vad angår de av lotsverkssakkunniga framlagda detaljförslagen rörande lotstaxorna hava de sakkunniga främst förordad, att till de nu gällande taxorna, enligt vilka alla fartyg om 8,000 ton och däröver äro, såvitt angår hänsynstagande till storleken, i avseende å avgiftsberäkningen likställda, skulle utfärdas av de sakkunniga utarbetade tilläggstaxor, omfattande åtta storleksgrupper från 8,000 intill 20,000 ton. Förslaget har biträts av lotsstyrelsen. Jämväl jag finner med hänsyn till den under senare år inträdda ökningen i fartygsstorleken övervägande skäl tala för en dylik utbyggnad av de nuvarande taxorna. Därvid synes lämpligen böra förfaras på det sätt, att de lotstaxor, som fogas vid den tillämnade nya lotsförordningen, sammanställas av nuvarande taxor — med uteslutande av storleksgruppen 8,000 ton och däröver — samt de upprättade tilläggstaxorna.

Vidare hava lotsverkssakkunniga förordad meddelande av vissa föreskrifter angående beräkning av lotspenningar dels för fartyg över 20,000 ton, dels ock för lotsad distans över 75 latitudminuter. Det synes mig lämpligt, att bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad sålunda föreslagits meddelas i anslutning till taxorna vid den nya lotsförordningen.

I de för lotsverkssakkunniga utfärdade direktiven framhölls såsom önskvärt, att frågan om den framtida utformningen av lotsavgiftssystemet i sin helhet bragtes till lösning. Efter erinran härom hava lotsverkssakkunniga anför, att ovissheten om fyr- och båkavgiftens framtida storlek vore ägnad att utgöra hinder för de sakkunniga att framlägga slutliga förslag i vissa lotsavgiftssystemet rörande hänseenden. Härvid åsyfta lotsverkssakkunniga den av lotsförfattningssakkunniga upptagna frågan om ett mera definitivt fastställande av storleken av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen ävensom det från skilda håll framförda spörsmålet om uttagande av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen i form av dels en allmän, utan samband med lotsning utgående avgift, sammanslagen med fyr- och båkavgiften, dels ock lotspenningar såsom ersättning för utförd lotsning.

Beträffande förstberörda fråga vill jag endast framhålla, att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka en större lättnad i sjöfartens lotsavgiftsbörda än vad jag nu gjort. Vad angår spörsmålet om de nuvarande lotspenningarnas uppdelning å två avgifter har, såsom lotsverkssakkunniga framhållit, förslaget därom uppkommit med hänsyn till ifrågasatt införande av lotsfrihet. Det synes mig, att vid bibehållande av systemet med lotsplikt i princip skälen för en dylik avgiftsuppdelning blivit i sådan grad försvagade, att med en eventuell åtgärd av ifrågavarande slag i varje fall bör tillsvidare lämpligen anstå.

Personalförteckning, avlöningsstat och indragningsstat.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att *lotsstyrelsen* i skrivelser den 31 augusti 1936 och — efter särskild, med hänsyn till av departementschefen förut tillstyrkta ändringsförslag i fråga om lotspersonalens lönesättning och semester för vissa befattningshavare, gjord anmodan — den

12 januari 1937 avgivit förslag till personalförteckning, avlöningsstat och indragningsstat för lots- och fyrstaten för tiden efter innevarande budgetårs utgång.

Vad personalförteckningen angår innebär förslaget bland annat, att från den nuvarande förteckningen avföras — dels på grund av indragning av Dyngö 2:a klass lotsplats, Arpö, Borgholms, Degerhamns, Mönsters, Pukaviks, Timmernabbens och Tärnö 3:e klass lotsplatser samt Inlångans upp-passningsställe under Långörens 3:e klass lotsplats, dels ock på grund av efter hand företagen vakanssättning — följande befattningar, nämligen: 1 lotsförmansbefattning å 2:a klass lotsplats, 4 lotsbefattningar å 1:a klass lotsplats, 3 lotsbefattningar å 2:a klass lotsplats, 7 lotsförmansbefattningar å 3:e klass lotsplats, 7 lotsbefattningar å 3:e klass lotsplats, 1 fyrmästarbefattning å 3:e klass fyr samt 2 fyrvaktarbefattningar å 2:a och 3:e klass fyr.

Av den indragna ordinarie lotspersonalen hade, anför styrelsen, en del kunnat beredas anställning vid andra lotsplatser. Så hade dock icke kunnat ske beträffande mästerlotsen C. W. Ekström, Dyngö, lotsförmännen K. R. Dahlbeck, Pukavik, V. E. Sjöberg, Timmernabben, och V. J. Ternström, Tärnö, samt mästerlotsarna A. H. Westerberg, Mönster, A. G. V. Hägg, Timmernabben, och S. H. E. Ternsjö, Tärnö. Dessa befattningshavare borde därför överflyttas till indragningsstat under elfte huvudtiteln med bibehållande av nu innehavande löner men med skyldighet att låta sig återflytta till ordinarie stat. Ifrågavarande löner utgjorde, efter vederbörliga avdrag av pensionsavgifter, för Ekström 2,713 kronor, Dahlbeck 2,587 kronor, Sjöberg 2,667 kronor, Ternström 2,793 kronor, Westerberg 2,446 kronor, Hägg 2,446 kronor och Ternsjö 2,566 kronor.

Vidare skiljer sig lotsstyrelsens förslag till personalförteckning från den nuvarande i så måtto, att ändringar, föranledda av borttagandet av lotsplatsernas klassindelning och av departementschefen tidigare förordade uppflyttningar eller nedflyttningar i lönegrad av vissa befattningar, vidtagits.

I enlighet med vad här anförts har i den nya personalförteckningen, såvitt angår lotspersonal å ordinarie stat, dels antalet överlotsar minskats från 18 till 15, dels antalet lotsförmän i 9:e lönegraden ökats från 18 till 22, dels antalet lotsförmän i 7:e lönegraden minskats från 26 till 19, dels i en för lotsförmän ny lönegrad, den 6:e, upptagits 30 befattningshavare, dels antalet lotsar i 6:e lönegraden ökats från 280 till 290, dels ock antalet lotsar i 5:e lönegraden ökats från 71 till 81. Nuvarande 5:e lönegraden för lotsförmän och 4:e lönegraden för lotsar hava utgått. Enär vissa av de befattningar, vilka nedflyttats till lägre lönegrad, äro besatta med ordinarie innehavare, har personalförteckningen föreslagits utökad med en övergångsstat, varå uppförts 2 överlotsar, 2 lotsförmän i 9:e lönegraden, 5 lotsförmän i 7:e lönegraden samt 5 lotsar i 6:e lönegraden.

Vad den föreslagna avlöningsstaten beträffar skulle enligt lotsstyrelsens förslag posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat uppgå till 2,330,000 kronor eller 105,000 kronor mindre än för löpande budgetår. I anslutning till vad förut nämnts har i lotsstyrelsens förslag nyuppförts en

post till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat å förslagsvis 44,000 kronor. Beträffande härefter anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal: a. grundavlöningar m. m. skulle densamma enligt styrelsens förslag uppföras med 503,000 kronor, innebärande en nettominskning med 12,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Posten till avlöningar till icke-ordinarie personal: b. avlöningsförhöjningar m. m. föreslås oförändrad till 22,000 kronor. I sin helhet skulle alltså enligt styrelsen anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, nu 537,000 kronor, komma att för nästkommande budgetår minskas med 12,000 kronor till 525,000 kronor. I fråga om de i anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän ingående delposterna har styrelsen föreslagit dels höjning med hänsyn till belastningen av posten till fyrskeppstillägg från 65,000 kronor till 75,000 kronor, dels ock upptagande av en post å förslagsvis 8,000 kronor till provisoriskt lönetillägg, avseende ersättningar för familjepensionsavdrag.

Departementschefen har beträffande nu föreliggande förslag för egen del anfört följande:

Såsom av det föregående framgår har anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat ansetts böra höjas med bland annat ett belopp av 36,000 kronor, utgörande på ett halvt år belöpande kostnadsökning i anledning av införandet av semesterrätt för vissa befattningshavare. Beträffande denna kostnadsökning har det av lotsverkssakkunniga beräknade beloppet 50,000 kronor för helt år av lotsstyrelsen förslagits höjt till 60,000 kronor. Härav har för första halvåret 1938 å nu ifrågavarande anslagspost uppförts 20,000 kronor — 10,000 kronor komma för samma tid på vederbörande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal — var till lagts 10,000 kronor eller hälften av den för helt år till 20,000 kronor uppskattade kostnaden för ersättning av statsmedel för lotslott till vissa vid semester förordnade befattningshavare, varefter sammanlagda beloppet, 30,000 kronor, höjts med 20 procent till 36,000 kronor i anledning av lotsstyrelsens, av mig biträdda förslag angående semester åt personalen i samma utsträckning som åt personal tillhörande den civila statsförvaltningen. Ytterligare utgifter under denna anslagspost äro att förvänta i samband med kostnader för avlöande av tillförordnade tjänstemän i andra fall än vid vikariat i anledning av semester, varom någon närmare beräkning dock icke kunnat utföras. Emot dessa förväntade utgifter kan emellertid, i den mån frånträdda lotslotter komma att ingå till statsverket, beräknas svara någon minskning av den under särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän upptagna anslagsposten till lotspersonalens andel i lotspenningar.

Med införandet av semesterrätt har ock, såsom framgår, erfordrats en höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal: a. grundavlöningar m. m. med 12,000 kronor (10,000 för halvt år + 20 procent av 10,000).

Mot vad lotsstyrelsen föreslagit rörande personalförteckning, avlöningsstat och indragningsstat för lots- och fyrstaten för nästkommande budgetår har jag i huvudsak intet att erinra. Emellertid får jag i detta sammanhang anmäla en från ett antal extralotsar inkommen skrivelse den 1 februari 1937

med hemställan om åtgärder för beredande åt icke-ordinarie befattningshavare vid lotsplatserna av någon förbättring i lönehänseende. Skrivelsen har remitterats till lotsstyrelsen för yttrande. Ehuru svar å remissen ännu ej hunnit ingå, har det dock vid en förberedande prövning av framställningen förefallit mig, som om de synpunkter, vilka däri kommit till uttryck, vore i åtminstone någon grad förtjänta av beaktande. Nuvarande avlöning, frånsett dyrtids- och dyrortstillägg, för ifrågakvarande befattningshavare utgör, beroende på vederbörandes lönegrads- och ortsplacering, för extralotsar lägst 1,620 kronor och högst 2,286 kronor samt för båtbiträden lägst 1,320 kronor och högst 1,782 kronor. Ett bifall till förevarande hemställan skulle medföra en löneförbättring av för extralotsar 250 å 450 kronor och för båtbiträden 400 å 500 kronor. Det slutliga ståndpunktstagandet till frågan torde bliva beroende på den fortsatta utredningen. En överslagsberäkning har givit vid handen, att tillgodoseende av de framställda önskemålen skulle föranleda en årlig kostnadsökning av omkring 40,000 kronor. Föreskrifter rörande ifrågakvarande befattningshavares ställning i lönehänseende ankommer på lotsstyrelsen att meddela inom ramen av för ändamålet tillgängliga medel. Det synes önskvärt att, därest en löneförbättring finnes böra komma till stånd, denna kan givas tillämpning redan under nästkommande budgetår. Ehuru det vid den slutliga prövningen av ärendet måhända befinnes, att kostnadsökningen skäligen kan begränsas till lägre belopp än det nyss sagda, anser jag försiktigheten bjuda, att delposten till grundavlöningar m. m. för icke-ordinarie personal, i lotsstyrelsens förslag upptagen till 503,000 kronor höjes till förslagsvis 543,000 kronor. Anslagsposten i sin helhet till avlöningar till icke-ordinarie personal skulle således beräknas till 565,000 kronor.

Då lotspenninguppbörden för nästa budgetår beräknats till 3,150,000 kronor samt personalens lotspenningandel föreslagits till 35 procent, bör delposten till lotspersonalens andel i lotspenningar upptagas till 1,103,000 kronor i avrundat tal. I enlighet med vad nyss nämnts lärers någon hänsyn icke behöva tagas till den mindre inverkan å posten, som må kunna föranledas av statsverket tillfallande lotslotter.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän skulle härvid komma att i sin helhet uppgå till 1,343,000 kronor mot 1,342,000 kronor för löpande budgetår.

Jämligt det sagda skulle avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1937/1938 bliva $(2,330,000 + 44,000 + 565,000 + 1,343,000 =) 4,282,000$ kronor. Motsvarande belopp för innevarande budgetår är 4,314,000 kronor, varför staten alltså skulle komma att minskas med 32,000 kronor.

Lotspersonalens båtållning och resor.

För lotsningens utförande äro lotsarna i stor utsträckning nödgade att med olika slag av färdmedel förflytta sig såväl till lands som till vatten. De skola från sina upppassningsplatser inställa sig å fartygen, och efter slutad lotsning skola de återvända till samma upppassningsplatser. Inställelserna ske väl oftast i närhet av den egna platsen, därvid lotsarna för ankommande fartygs mötande och även i allmänhet eljest använda tjänstebåtar — antingen dem själva eller ock kronan tillhöriga — men det förekommer ock i viss utsträckning, särskilt i Norrland, att lotsarna hava att begiva sig till fartyg, vilka

befinna sig på ansenligt avstånd från lotsens stationsort. I den mån tjänstebåt därvid icke kommer till användning, har lotsen att lita till de allmänna samfärdsmedel, som stå till buds. Jämväl vid återresorna från lotsningarna begagnas antingen tjänstebåtar eller andra trafikmedel.

I 39 § av instruktionen för lotsverket den 24 november 1923 (nr 404) stadgas, att å varje lotsplats skola lotsarna vara försedda med sådana båtar jämte inventarier, som, med avseende å lotsplatsens läge och lotsledernas beskaffenhet, äro för tjänstgöringen lämpliga.

De utgifter, som för lotsarna äro förenade med hållandet av båtar och med resor, skola bestridas medelst de till lotsplatserna i samband med lotsningarna inflytande hemvägsersättningarna, om vilka närmare stadgas i kungörelsen den 27 november 1896 (nr 88) angående lotsavgifternas beräkning. Hemvägsersättning utgår vid lotsning genom lotsled med det belopp, som under rubrik »hemvägsersättning» finnes i gällande lotsledsförteckning upptaget för leden, samt vid distanslotsning — d. v. s. lotsning som verkställes genom del av lotsled eller genom farled, vilken icke finnes upptagen i lotsledsförteckningen, eller genom lotsled tillika med annan farled — med belopp, beräknat efter 50 öre för varje avstånd av två latitudminuter eller del av detta avstånd, som lotsen nödgas färdas från sin stationsort för lotsningens fullgörande samt efter slutad lotsning åter till stationsorten.

De belopp, som sålunda skola utgå vid olika förrättningar, hava emellertid visat sig icke vara tillräckliga för bestridande av de kostnader, för vilka de äro avsedda. Från och med år 1915 har årligen anvisats ett förslagsanslag å lotsverkets omkostnadsstat, ursprungligen å 60,000 kronor samt — efter höjning under dyrtiden — nu å 50,000 kronor, till bidrag till lotsbåtar, genom vilket anslag lotsstyrelsen är satt i tillfälle att lämna bidrag till båt-kostnaderna. Men även de allmänna resekostnaderna stego så under världskriget, att hemvägsersättningsbeloppen icke på långt när voro tillfyllest. Alltsedan år 1918 har Kungl. Maj:t ock årligen, efter förslag av lotsstyrelsen, meddelat föreskrifter om provisorisk förhöjning av hemvägsersättningen. För närvarande utgå sålunda procentuella tillägg å hemvägsersättningarna vid lotsledslotsning vid de flesta av rikets lotsplatser. Hemvägsersättningen vid distanslotsning är även provisoriskt förhöjd genom procentuellt tillägg.

Tilldelandet till lotsplatserna av bidragen har skett på grundval av utredningar, som årligen infordrats genom lotskaptenerna och innefattat uppgifter från lotsarna vid envar lotsplats å deras utgifter under det sistförflutna kalenderåret för resor med vivre samt för amortering, drift och underhåll beträffande båtarna. I den mån dessa kostnader överstiga beloppet av vid en plats influten hemvägsersättning, erhålles bidrag för skillnaden. Uppkommer åter å hemvägsersättningen överskott, tillfaller sådant lotsarna.

I fråga om den framtida ordningen för lotsarnas båthållning och ersättande av deras resekostnader må här erinras, att 1928 års *lotsförfattningssakkunniga* vid behandlingen av förevarande ämnen förordat båthållningens vid lotsverket ordnande genom införande i enlighet med närmare angivna grun-

der av ett legosystem. Frågan om ersättning för lotsarnas resekostnader skulle göras till en lotsverkets inre angelägenhet, och dessa kostnader skulle således i första hand ersättas av statsverket. Vid lotsning skulle hemvägsersättning från fartygen alltså ej längre utgå. Den ökade kostnad, som härigenom skulle åsamkas statsverket, skulle enligt lotsförfattningssakkunniga kompenseras såtillvida, som de sakkunniga vid de beräkningar av kostnaderna för lotsinrättningen, vilka skulle ligga till grund för fastslående av det belopp, som skulle ersättas genom avgifter från sjöfarten, inräknat ett belopp, ungefärligen svarande mot den genomsnittliga summan av årligen utgående hemvägsersättningar.

Lotsförfattningssakkunniga hade avgivit förslag till dels kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser, dels ock reglemente angående resekostnads- och traktamentsersättning till statens lotspersonal vid resor i samband med lotsning och därmed likställd förrättning.

Statens organisationsnämnd hade i sitt betänkande rörande lotsverket i här förevarande avseende ej funnit anledning att förorda vare sig statlig båthållning såsom allmän regel eller lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens utbytande mot andra former av ersättning till lotsarna för deras utgifter för båthållning och resor.

Lotsverkssakkunniga hade uttalat, att de sakkunniga vid granskningen av den ordning, som tillämpades för lotsarnas båthållning och resor, funnit, att det nuvarande systemet ingalunda vore rationellt. Lotsverkssakkunniga hade tillstyrkt en nyordning på området i huvudsaklig överensstämmelse med vad lotsförfattningssakkunniga föreslagit och på grundval av nämnda sakkunnigas förslag i ämnena utarbetat förslag till dels kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser, dels ock reglemente angående resekostnads- och traktamentsersättning till lotspersonal vid resor i samband med lotsning m. m. (resereglemente för lotsar). Lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag hava såsom bilagor 8 och 9 fogats till statsrådsprotokollet.

Efter att hava redogjort för de särskilda bestämmelserna i berörda förslag till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser har *departementschefen* för egen del i ärendet anfört följande.

Den avgift, som sjöfarten vid lotsning har att erlægga i form av hemvägsersättning, är avsedd att tillgodose två ändamål. Med densamma skola sålunda bestridas kostnaderna för dels lotsarnas båthållning, dels ock deras resor i samband med lotsning.

Såsom av utredningen i ärendet framgår har berörda ordning befunnits mindre rationell och ägnad att medföra ej oväsentliga olägenheter. Detta sammanhänger med den olika karaktären hos de båda slagen av kostnader, varom fråga är. Resekostnadernas storlek varierar helt i anslutning till lotsningsfrekvensen. Båthållningskostnaderna däremot äro ej på långt när i sådan grad beroende av lotsningens omfattning, i det att utgifterna för förrentning och amortering ej alls och utgifterna för underhåll i endast tämligen liten utsträckning sjunka eller stiga med lotsningsfrekvensen. En följd av dessa förhållanden har blivit, att medan på vissa håll hemvägsersättningen — som följer växlingarna i lotsningsfrekvensen — är otillräcklig för

bestridandet av båthållningskostnaderna, varför felande belopp måst fyllas med statsmedel, nämnda avgift på andra håll visar överskott, som får behållas av lotspersonalen. Att undvika dylika ojämnheter synes med det nuvarande systemet svårigen låta sig göra.

Särskilt med hänsyn till det sålunda anförda vill jag ansluta mig till den meningen, att medelstildelningen till båthållningen lämpligen bör frigöras från sambandet med ersättningen för lotsarnas resor. Icke lotsningsfrekvensen utan det faktiska behovet lär böra vara i princip avgörande för medelstildelningen till båthållningen.

I likhet med lotsförfattningssakkunniga med flera och på i huvudsak av samma sakkunniga anförda skäl är jag av den uppfattningen, att båthållning genom lotsarna är att, såsom hittills, även i fortsättningen tillsvidare föredraga framför en rent statlig båthållning. Härvid avser jag naturligen ingen ändring i det hittillsvarande förhållandet, att i vissa fall båtar av större och dyrbarare typer hållas av statsverket. Avgörande härutinnan torde jämväl framdeles få träffas från fall till fall.

Vad angår utformningen av den framtida ordningen för utgivande av ersättning till lotsarna för deras båthållning hava lotsförfattningssakkunniga föreslagit införande av ett legosystem. Detta innebär, att ersättningen för båthållningen skall bestridas i sin helhet från statsverket efter en förhandsberäkning av kostnaderna. Mot ett system med medelstildelning i efterskott för de verkligen havda utgifterna har därvid anförts särskilt, att en sådan ordning skulle, med hänsyn till erforderliga prövningar av utgifternas befogenhet och lämplighet, avgjort stå i strid med den förenkling i förvaltningsförfarandet, både för lotspersonalen och kontrollerande myndighet, som åsyftades med båthållningen genom lotsarna. Denna synpunkt synes mig äga fog. Jag anser mig därför böra giva min anslutning till det förordade legosystemet, som för övrigt står i nära överensstämmelse med det sedan länge vid tullverket tillämpade. Emellertid finner jag mig böra framhålla angelägenheten av att vid legornas bestämmande omsorg nedlägges därå, att desamma komma att i möjligaste mån motsvara de utgifter, som äro avsedda att därmed bestridas.

Vad dessa utgifter beträffar har föreslagits, att lega skall så bestämmas, att den täcker amortering och förräntning av båtens anskaffningsvärde under den beräknade tiden för båtens tjänstduglighet ävensom lämnar tillgång till nödiga utgifter för underhåll och reparationer. Det synes mig riktigt, att genom legorna nu berörda utgiftsändamål bliva vederbörligen tillgodosedda.

Vidare har föreslagits, att utöver legan skall utgå ersättning för de utgifter, legotagare visar sig hava haft för båtens drift i tjänsten. Driftkostnaderna skulle alltså icke inräknas i legan utan som regel ersättas efter räkning. Dock skulle lotsstyrelsen äga bestämma, att denna ersättning i stället skulle utgå med visst belopp för år räknat. På de av lotsförfattningssakkunniga framhållna skälen för meddelande av regler om driftskostnadernas ersättande i enlighet med det nu anförda biträder jag ifrågavarande förslag. Jämväl vid tullverkets kustbevakning råder en ordning med förevarande kostnaders ersättande efter räkning.

Beträffande ordningen för ersättande av lotsarnas kostnader för resor i samband med lotsning synes det mig, att goda skäl blivit anförda för det av lotsförfattningssakkunniga därutinnan framlagda förslaget. Enligt detta skulle av fartygen i samband med lotsning upptagas endast en avgift, nämligen lotspenningar. Sättet för ersättande av lotsarnas reseutgifter skulle bliva en lotsverkets inre angelägenhet, därvid förordats en anordning med rese- och traktamentsersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de regler, som gälla för statstjänstemän i allmänhet. Då det förefaller, som om genom detta system vissa påtalade olägenheter med den nuvarande hemvägs-

ersättningen skulle kunna helt undanröjas och åtskilliga fördelar ernås, tillstyrker jag, att detsamma bringas i tillämpning. Mot vad i ärendet anförts därom, att emellertid i vissa fall fasta ersättningsbelopp borde utgå, synes mig intet väsentligt vara att erinra.

Såsom skäl mot lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens utbyttande mot andra former av ersättning till lotsarna för deras utgifter för båthållning och resor har statens organisationsnämnd framhållit särskilt, att därigenom skulle för statsverket uppstå avsevärt ökade kostnader. Häremot vill jag, i likhet med lotsverkssakkunniga, erinra därom, att sistnämnda sakkunnigas — av mig tillstyrkta — förslag rörande lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningarna så avpassats, att kostnaderna för lotspersonalens resor och båthållning beräknats bliva, genom hemvägsersättningens inläggande i lotspenningarna, ersatta statsverket av sjöfarten.

Med anledning av uttryckta farhågor för uppkommande merarbete vid genomförande av här ifrågakvarande förslag må hänvisas till vad lotsverkssakkunniga beträffande detta spörsmål anför.

Lotsverkssakkunnigas förslag till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser avser att till en av Kungl. Maj:t utfärdad författning sammanföra de väsentliga stadganden, som böra reglera förhållandet mellan statsverket och de enskilda befattningshavarna i fråga om båthållningen vid lotsplatserna. Beträffande lotsverkssakkunnigas förslag till resereglemente för lotsar må framhållas, att säreget för lotsarnas resor i samband med lotsning är, att resorna i regel äro korta samt att det är fråga blott om förflyttning, ej därjämte förrättning, under den tid, för vilken rese- och traktamentsersättning skall utgå. Särskilt dessa omständigheter hava befunnits möjliggöra åtskilliga förenklingar i resereglementet för lotsarna i förhållande till det allmänna resereglementet. Mot innehållet i de båda författningsförslagen, i den mån jag ej redan förut givit uttryck för min mening därutinnan, synes mig i huvudsak ej vara något att erinra. Till de fåtaliga, i vissa detaljfrågor framställda erinringarna mot föreskrifterna läser ett närmare ställningstagande icke vara erforderligt, förrän i samband med författningarnas utfärdande. Vad angår båthållningen förordar jag, att riksdagens bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser utfärda bestämmelser i ämnet.

Omkostnadsstat.

Beträffande denna stat har departementschefen till en början omnämnt, att lotsstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1936 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1937/1938 föreslagit höjning dels av anslagsposten till expenser med 5,000 kronor, dels ock av anslagsposten till diverse och extra utgifter med likaledes 5,000 kronor.

Vidare har departementschefen erinrat därom, att lotsverkssakkunnigas av departementschefen tillstyrkta förslag om nyordning beträffande lotsarnas båthållning och resor i samband med lotsning skulle föranleda vissa förändringar i omkostnadsstaten. Innebörden av nämnda förändringar återges i departementschefens uttalande här nedan.

Departementschefen har i nu förevarande avseende anfört följande.

Med hänsyn till vad lotsstyrelsen anfört till stöd för föreslagna höjningar med 5,000 kronor av envar av posterna till expenser samt till diverse och extra utgifter giver jag min anslutning därtill.

Likaså biträder jag lotsverkssakkunnigas, av lotsstyrelsen utan erinran lämnade förslag, att med hänsyn till ändrad ordning i fråga om lotspersonalens båthållning och resor å omkostnadsstaten skola nyuppföras en post å 125,000 kronor till legor för lotsbåtar, en post å 55,000 kronor till drift av lotsbåtar samt en post å 140,000 kronor till resor i samband med lotsning, samtliga poster förslagsvis beräknade och upptagna under den nuvarande rubriken övriga utgifter.

För närvarande är i omkostnadsstaten under nämnda rubrik upptagen en post å 50,000 kronor till bidrag till lotsbåtar. Dessa bidrag utbetalas för kalenderår i efterskott. I omkostnadsstaten för budgetåret 1937/1938 bör därför upptagas medel till dylika bidrag för tiden 1 januari—30 juni 1937. Den härför erforderliga anslagspostens storlek synes böra bestämmas till något mer än hälften av nämnda belopp å 50,000 kronor, beroende på de på sagda halvår belöpande större kostnaderna i anledning av båtarnas vårutrustning. Med hänsyn härtill torde i omkostnadsstaten för nästkommande budgetår lämpligen böra beräknas en post å 35,000 kronor till bidrag till lotsbåtar eller således 15,000 kronor mindre än som för samma ändamål har upptagits för löpande budgetår.

Omkostnadsstaten för sistnämnda budgetår slutar å ett belopp av 1,037,000 kronor. Vid bifall till vad jag här förordat skulle motsvarande belopp för budgetåret 1937/1938 bliva $(1,037,000 + 5,000 + 5,000 + 125,000 + 55,000 + 140,000 - 15,000 =)$ 1,352,000 kronor, innebärande en nettoökning med 315,000 kronor. Av bruttoökningen, 330,000 kronor, hänför sig ett belopp av sammanlagt 320,000 kronor till den omständigheten, att i och med hemvägsersättningens upphörande statsverket skall övertaga kostnaderna för lotspersonalens båthållning och resor i samband med lotsning. Ett ungefärligen häremot svarande belopp borde alltså uttagas av sjöfarten genom höjning av lotspenningarna. I enlighet med vad tidigare närmare anförts är anledningen till sådan höjnings uteblivande den, att i och för sig skäl ansetts föreligga för en sänkning av det nuvarande procentuella lotstaxetillägget. Vad angår statsverkets framtida kostnader å omkostnadsstaten för båthållning och resor, som alltså i omkostnadsstaten för det närmaste budgetåret beräknats till 320,000 kronor jämte visst på innevarande budgetår belöpande belopp till bidrag till lotsbåtar, är att märka, att från och med budgetåret 1938/1939 posten till bidrag till lotsbåtar, under flera år upptagen till 50,000 kronor, kommer att i sin helhet utgå. Därefter återstående kostnader för statsverket för här ifrågakvarande ändamål kompenseras delvis genom sänkningen från 40 till 35 procent av lotspersonalens andel i lotspenninguppbörden. Genom denna sänkning, grundande sig på skäl, för vilka av mig tidigare närmare redogjorts, kommer statsverkets inkomst av lotspenningar att ökas med en tolfedel eller således 8.33 procent.

Departementschefen har vidare erinrat därom, att lotsverkssakkunniga i anslutning till vad de i det föregående tillstyrkt föreslagit vissa ändringar i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten. Ett på grundval härav upprättat förslag till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av ifrågakvarande avlöningsreglemente har såsom bilaga fogats till statsrådsprotokollet. Beträffande de i kungörelseförslaget innefattade föränd-

ringarna i förhållande till nuvarande författningsbestämmelser hänvisas till departementschefens redogörelse härför å sid. 109 och 110 i statsrådsprotokollet.

Departementschefen har slutligen till behandling upptagit frågan om inrättande av en lotsverkets båtlånefond och vad därmed äger samband.

Beträffande detta spörsmål kommer en redogörelse att lämnas i annat sammanhang.

Utskottet.

Utskottet, som först behandlar avlöningsanslaget, har beträffande den ordinarie lotspersonalens löneställning funnit goda skäl tala för departementschefens förslag om upphävande av den nuvarande indelningen av lotsplatserna i skilda klasser. Vidkommande frågan om inplaceringarna i lönegrad av de särskilda befattningarna har utskottet med hänsyn till de synnerligen skiftande förhållandena vid de olika lotsplatserna funnit övervägande skäl föreligga för bibehållande tills vidare av ett system med viss avlöningsdifferentiering. Utskottet ansluter sig alltså till lotsverkssakkunnigas av departementschefen tillstyrkta förslag härutinnan.

I motionen II: 467 har emellertid yrkats, att samtliga lotsförmän skulle placeras i 9:e eller 10:e lönegraden och samtliga lotsar i 8:e eller 9:e lönegraden, mot det att lotslotten sänktes med något större belopp än som av Kungl. Maj:t föreslagits. En sådan lönegradsplacering anser sig utskottet på ovan anförda skäl ej kunna förorda. Utskottet finner sig alltså böra avstyrka motionen i fråga.

Med anledning av departementschefens förslag rörande jämkningar i lönegradsplaceringen för vissa lotsar och lotsförmän har i motionen II: 458 yrkats, att överlotsbefattningen vid Aspö lotsplats, som enligt vad departementschefen föreslagit skulle utbytas mot en lotsförmänsbefattning, borde bibehållas. Vad lotsverkssakkunniga och departementschefen anført i denna fråga, synes utskottet giva vid handen, att behov icke kan anses föreligga att i fortsättningen hava en överlotsbefattning knuten till nämnda lotsplats. På grund härav och då i motionen icke framlagts några nya omständigheter eller anförts synpunkter, som tala mot Kungl. Maj:ts förslag, avstyrker utskottet motionen.

Ej heller i övrigt har utskottet funnit anledning till erinran mot de av departementschefen förordade förändringarna med avseende å löneställningen för här avsedda befattningar vid lotsverket.

Departementschefens förslag om beredande av semester åt lotspersonalen, vilken hittills varit berättigad att erhålla allenast tjänstfrihet, när så kunde ske utan kostnad för statsverket, har utskottet — då principen om semester numera måste anses vara allmänt erkänd — funnit sig böra tillstyrka. Det härmed sammanhängande förslaget om vissa tillförordnade tjänstemäns avlöning samt inlevererande till statsverket i vissa fall av lotslotter finner utskottet välgrundat och förordar jämväl detta.

Vidkommande frågan om lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningar innebär departementschefens förslag, att med bibehållande av

nuvarande sedan juli månad 1921 utgående procentuella tillägg å lotstaxorna lotspersonalens andel i lotspenningarna skulle sänkas från 40 till 35 procent. I samband härmed har förutsatts hemvägsersättnings borttagande, därvid lotsarnas rese- och båthållningskostnader skulle övertagas av statsverket.

Med hänsyn till den avsevärda nedgång i den allmänna prisnivån, som inträtt sedan 1921 års taxeförhöjning — vilken var en av dyrtidsförhållandena föranledd avlöningsförbättring för lotspersonalen — anser utskottet det motiverat, att en nedsättning kan ske av lotspersonalens andel i lotspenningarna, utan att denna personals berättigade intressen därigenom åsidosättas. Erinras må, att såväl allmänna civilförvaltningens lönenämnd som de i ärendet hörda ämbetsverken hava tillstyrkt en dylik nedsättning. Även utskottet ansluter sig härtill.

Vad beträffar det i motionen II: 468 gjorda yrkandet, att med den föreslagna nedsättningen av lotspersonalens andel i lotspenningarna borde anstå med hänsyn till vissa pågående utredningar må erinras därom, att, såsom departementschefen framhållit, hänsyn härtill tagits i så måtto, att i anseende till ifrågavarande förhållande av allmänna civilförvaltningens lönenämnd förordad ytterligare nedsättning av personalens andel i lotspenningarna icke ansetts böra äga rum. Vad beträffar att en eventuell arbetstidsreglering kan tänkas medföra någon utökning av lotspersonalen på en eller annan plats med åtföljande minskning av lotslotten, må erinras därom, att lotspersonalens storlek aldrig ansetts böra inverka på frågan om förhållandet mellan personalens och statens andel i lotspenningarna. Så t. ex. har, trots att under de senaste 15 åren personalstaterna minskats med omkring 130 befattningar, varigenom lotslotterna i motsvarande grad ökats, någon nedsättning av personalens procenttal icke ägt rum; av denna minskning i personalstaterna hänför sig endast en mycket liten del till det förhållandet, att ett antal lotsplatser indragits. Vad beträffar spörsmålet om i vad mån inkomstminskningen till följd av vissa lindringar i den nuvarande lotsplikten möjligen kan bli föremål för ersättande från statsverkets sida torde, såsom departementschefen framhållit, denna fråga icke tillförlitligen kunna bedömas, förrän de ändrade lotspliktsbestämmelserna varit i kraft, och får alltså tagas under övertvägande längre fram. På grund härav och under åberopande av vad departementschefen i övrigt anfört i fråga om lotsförbundets över lotsverkssakkunnigas betänkande avgivna utlåtande, på vilket motionen i denna del i huvudsak bygger, saknar utskottet anledning tillstyrka det i motionen upptagna förslaget. Av det ovan anförda torde också framgå, att utskottet icke kunnat ansluta sig till det i motionen II: 469 framställda yrkandet.

Det av departementschefen framlagda förslaget till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten har icke givit utskottet anledning till erinran.

Departementschefens förslag i övrigt under avlöningsanslaget har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

Utskottet övergår här efter att behandla omkostnadsanslaget. Vad då först beträffar frågan om lotspersonalens båthållning och resor innebär departementschefens förslag härutinnan, såsom redan ovan antytts, ett borttagande av hemvägsersättningen. Frågan om ersättning för lotsarnas resekostnader skulle göras till en lotsverkets inre angelägenhet, och dessa kostnader skulle i första hand ersättas av statsverket. För utgivande av ersättning till lotsarna för deras båthållning skulle införas ett legosystem, utformat i enlighet med i propositionen närmare angivna grunder. Vad departementschefen anfört till stöd för de ifrågavarande reformförslagen har synts utskottet övertygande, varför utskottet tillstyrker desamma genomförande.

Ej heller har utskottet haft något i princip att erinra mot det framlagda förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser. Utskottet får alltså tillstyrka riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med det föreliggande förslaget utfärda bestämmelser i ämnet.

I ovanberörda motion II: 468 hava även påyrkats vissa ändringar i ett av lotsverkssakkunniga uppgjort vid propositionen såsom bilaga fogat utkast till resereglemente för lotsar. Då ifrågavarande reglemente har karaktär av besparingsreglemente och hemställan från Kungl. Maj:t om riksdagens bemyndigande att utfärda bestämmelser i ämnet icke föreligger, saknar utskottet anledning att ingå på prövning av reglementet i fråga. Härav följer, att utskottet icke finner sig böra närmare ingå på det i motionen gjorda yrkandet.

Departementschefens förslag i övrigt under omkostnadsanslaget har icke givit utskottet anledning till erinran. Beträffande nu nämnda anslag kommer utskottet att göra hemställan under närmast efterföljande punkt.

Vad slutligen angår det i den föreliggande propositionen nr 164 framlagda förslaget om inrättande av en lotsverkets båtlånefond (sid. 105—108) och vad därmed äger samband avgiver utskottet denna dag särskilt utlåtande härom.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet under denna punkt hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna II: 458, II: 467, II: 468, i vad sistnämnda motion avser avlöningsanslaget, samt II: 469,

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 19 februari 1937 fogat förslag till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten;

b) godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.Befattning Lönegrad**Tjänstemän å ordinarie stat.****Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.**

3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
1 distriktsfyrmästare	10
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

Lotspersonal.

15 överlotsar	10
22 lotsförmän	9
19 »	7
30 »	6
290 lotsar	6
81 »	5

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
26 » » 1:a » fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
29 » » 2:a » fyr	8
1 fyrmästare å 3:e klass fyrskepp	6
17 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
32 » » 2:a » 3:e » fyr	4
99 fyrbiträden	3

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8

Tjänstemän å övergångsstat.

2 överlotsar	10
2 lotsförmän	9
5 »	7
5 lotsar	6.

Anm. 1. 2 lotsförmansjänster i 9:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 överlotsar å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i 7:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i 9:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 5 lotsförmanstjänster i 6:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsförmän i 7:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 5 lotstjänster i 5:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsar i 6:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar;

c) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,330,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstats, <i>förslagsvis</i>	»	44,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m.m., <i>förslagsvis</i>	kronor	543,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	22,000
		565,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:		
a. Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,103,000
b. Kost eller kostpennningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsvis</i>	»	130,000
c. Ersättningar för mist-signalering, <i>förslagsvis</i>	»	15,000
d. Fyrskeppstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	75,000
e. Provisoriskt dyrortstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,000
f. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
		1,343,000
	Summa förslagsanslag	kronor 4,282,000;

d) besluta, att följande lotspersonal skall — med skyldighet att framdeles, därest lämpligt tillfälle erbjuder sig, åter inträda å ordinarie stat — från och med den 1 juli 1937 uppföras å indragningsstat under elfte huvudtiteln med bibehållan-

de av nu innehavande löner, utgörande efter avdrag av pensionsavgifter:

för lotsförmannen	K. R. Dahlbeck, Pukavik . . .	2,587	kronor
»	»	V. E. Sjöberg, Timmernabben	2,667 »
»	»	V. J. Ternström, Tärnö	2,793 »
»	mästerlotsen	C. W. Ekström, Dyngö	2,713 »
»	»	A. H. Westerberg, Mönster ..	2,446 »
»	»	A. G. V. Hägg, Timmernabben	2,446 »
»	»	S. H. E. Ternsjö, Tärnö	2,566 » ;

e) till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 4,282,000 kronor;

f) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 19 februari 1937 anförts, utfärda taxor å lotspenningar att från och med den 1 juli 1937 tillämpas i stället för nu gällande, den 1 oktober 1914 fastställda taxor å lotsavgifter förutom hemvägsersättning;

g) medgiva, att de i förstnämnda taxor upptagna avgiftsbeloppen må från och med den 1 juli 1937 tills vidare utgå med 50 procents förhöjning.

36:o) **Lotsverket: Omkostnader.** Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anför, får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må

a) till *Lotsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,352,000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 19 februari 1937 angivna grunder, utfärda bestämmelser angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser;

II. att motionen II:468, i den del varom här är fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

37:o) **Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Beträffande Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag (punkt 42, sid. 95—114) har riksdagen redan fattat beslut; varom härmed

erinras.

38:o) **Sjöhistoriska museet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, sid. 114—120) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöhistoriska museet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till sjöhistoriska museet: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 32,400 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 25,900 kronor.

För nästa budgetår föreslås, att vid museet nyanställas ett extra ordinarie kvinnligt biträde i 4:e lönegraden. Vidare beräknas ett belopp av 4,300 kronor för museets bevakning under öppethållandet och nattetid. I övrigt föreslås inga andra förändringar än som betingas med hänsyn till familjepensionsavdragen.

Utskottet. Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, får hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjöhistoriska museet, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, förslagsvis	kronor	11,700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	7,800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor	10,800	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., förslagsvis ..	»	1,000
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	1,100
Summa förslagsanslag kronor		32,400;

b) till *Sjöhistoriska museet: Avlöningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 32,400 kronor.

39:o) **Sjöhistoriska museet: Omkostnader. Sjöhistoriska museet: Uppordnande av samlingarna. Sjöhistoriska museet: Monterutrustning och inredning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 44—46, sid. 120—124) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Sjöhistoriska museet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 8,700 kronor;

b) till *Sjöhistoriska museet: Uppordnande av samlingarna* ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

c) till *Sjöhistoriska museet: Monterutrustning och inredning m. m.* ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

40:o) **Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 124 och 125) och under erinran, att anslag för ifrågavarande ändamål icke tidigare anvisats, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöhistoriska museet: Underhåll av samlingarna* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,700 kronor.

41:o) **Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, sid. 125 och 126) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av *Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 225,000 kronor.

42:o) **Ersättning åt sjömanshusen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, sid. 126—128) att till Ersättning åt sjömanshusen för år 1937 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 146,000 kronor.

Ifrågavarande ersättning har från och med budgetåret 1933/1934 utgått med 146,000 kronor.

Genom beslut den 15 juni 1934 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommerskollegium att med biträde av sakkunniga personer verkställa utredning i fråga om sjömanshusens organisation samt till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Kommerskollegium har i skrivelse den 28 september 1936 anmält, att kollegium icke sett sig i stånd att, såsom tidigare varit avsett, avlämna förslag i ämnet inom sådan tid, att därå skulle kunna grundas en framställning till 1937 års riksdag. Då emellertid de förhållanden, som på sin tid legat till grund för anslagens fixerande till ett belopp av 162,000 kronor, icke undergått någon förändring, har kollegium hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta framställning till riksdagen om anvisande å riksstaten för nästkommande budgetår av ett anslag å sistnämnda belopp.

Departementschefen har med hänsyn till det läge, vari frågan om sjömanshusens omorganisation och därmed sammanhängande förhållanden nu befinner sig, icke ansett sig böra förordna någon ändring i det anslagsbelopp, som för närvarande utgår såsom ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande

bestyr med värnpliktigas inskrivning och redovisning samt för andra dem åvilande uppgifter för statsverkets räkning.

I förevarande sammanhang har utskottet, till vars förberedande behandling riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1935—30 juni 1936 blivit hänvisad, jämväl behandlat den av revisorerna i berättelsen under § 58 upptagna frågan rörande statens bidrag till sjömanshusen (Del I sid. 193—197).

Revisorerna hava därvid lämnat en närmare redogörelse för statens andel i sjömanshusens arbetsuppgifter och de statsbidrag som utgått till sjömanshusen. Revisorerna hava vidare meddelat, att i samband med av revisorerna gjorda besök å vissa sjömanshus framhållits, att de från sjömanshusen utgående understöden icke syntes svara mot de för dessa understöd inbetalda avgifterna. Till grund för denna uppfattning syntes ligga, framhålla revisorerna, att minskningen av statsbidraget till sjömanshusens förvaltningskostnader i själva verket innebure, att kostnaderna för vissa offentliga förvaltningsuppgifter, vilka ålagts sjömanshusen i högre grad än från början varit avsett, överfördes på sjöfolkets och redarnas avgifter eller inkomsterna av de fonder, som bildats väsentligen på dessa.

Då inom kommerskollegium för närvarande påginge utredning rörande sjömanshusorganisationen och de av revisorerna antydda frågor torde komma under omprövning i samband därmed, hade revisorerna, som funnit det önskvärt, att frågan om sjömanshusinstitutionens definitiva organisation snarast möjligt avgjordes, endast velat fästa riksdagens uppmärksamhet på vad vid besöken förekommit.

Utskottet.

På sätt framgår av ovan refererade paragraf i riksdagens år 1936 församlade revisorers berättelse, har spørsmålet beträffande storleken av den andel i sjömanshusens förvaltningskostnader, som skäligen borde påvila staten, varit föremål för revisorernas uppmärksamhet. Såsom erinrats sammanhänger emellertid denna fråga med pågående utredning rörande sjömanshusens organisation. Med hänsyn härtill vill utskottet uttala sin bestämda förväntan, att berörda utredning så påskyndas, att här omhandlade fråga kan vinna sin lösning vid 1938 års riksdag.

Utskottet, som nu funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Ersättning åt sjömanshusen* för år 1937 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 146,000 kronor.

43:o) **Läkarundersökning av sjöfolk. Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 50 och 51, sid. 128 och 129) och under

erinnran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) till *Läkarundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 47,000 kronor;

b) till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

44:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, sid. 129 och 130) att såsom Bidrag till handelshögskolan i Stockholm under läsåret 1937—1938 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 36,000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 30,000 kronor.

För nästa budgetår förordas en höjning av statsbidraget till 36,000 kronor. Därvid förutsättes, att det belopp, varmed bidraget nu skulle ökas, eller 6,000 kronor, i sin helhet användes antingen till beredande av ytterligare minst tio friplatser för studerande vid högskolan under läsåret 1937—1938 eller till åstadkommande av någon sänkning av elevavgifterna, vilket länge varit ett önskemål.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må såsom *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* under läsåret 1937—1938 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 36,000 kronor.

45:o) **Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, sid. 130 och 131) att såsom Bidrag till handelshögskolan i Göteborg under läsåret 1937—1938 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

Uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *G. Rahmn m. fl.* (nr 105) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Lithander m. fl.* (nr 225) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att handelshögskolan i Göteborg för instundande budgetår måtte beviljas ett anslag av 18,000 kronor under den förutsättning, att handelshögskolan tillhandahåller kostnadsfri undervisning under motsvarande tid för elva medellösa eller mindre bemedlade elever.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motion I: 105.

I en vid 1936 års riksdag inom första kammaren väckt motion, nr 140, hemställdes, att riksdagen måtte bevilja handelshögskolan i Göteborg för budget-

året 1936/1937 ett anslag å 15,000 kronor, mot utfästelse å handelshögskolans sida att tillhandahålla kostnadsfri undervisning under motsvarande tid för sex medellösa elever.

I sitt över motionen avgivna utlåtande, nr 133, uttalade sedermera statsutskottet, att enligt utskottets mening skäl syntes tala för att handelshögskolan i Göteborg liksom handelshögskolan i Stockholm tillerkändes statsbidrag för sin verksamhet. Emellertid ansåge utskottet, att framställning om dylikt bidrag i första hand borde göras hos Kungl. Maj:t. Med hänsyn därtill och då utskottet vore förvissat om att Kungl. Maj:t efter framställning i ämnet komme att förelägga riksdagen det förslag, som av omständigheterna befunnes påkallat, hemställde utskottet, att motionen icke måtte vinna riksdagens bifall. Riksdagen beslutade i överensstämmelse härmed.

I en den 3 juli 1936 dagtecknad skrift har *styrelsen för handelshögskolan i Göteborg* gjort framställning om ett statsbidrag till högskolan för budgetåret 1937/1938 av 15,000 kronor.

I ett den 12 augusti 1936 avgivet utlåtande har *kommerskollegium* tillstyrkt den sålunda gjorda framställningen.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Det synes mig för vårt lands kommersiella utveckling vara av betydelse, att möjligheter till högre handelsutbildning finnas ej endast i Stockholm utan även i Göteborg. I anslutning till vad statsutskottet vid 1936 års riksdag framhållit i anslagsfrågan finner även jag skäl tala för att handelshögskolan i Göteborg liksom motsvarande institution i Stockholm erhåller statsbidrag för sin verksamhet. Jag vill därför förorda, att för nästkommande budgetår såsom bidrag till handelshögskolan i Göteborg äskas ett anslag av 10,000 kronor.

Bidraget torde böra utgå under förutsättning, att verksamheten vid högskolan fortsattes efter i huvudsak samma plan som hittills, samt att högskolan för beredande av friplatser åt elever eller nedsättning i undervisningsavgifter — utöver vad för sådant ändamål disponerats under löpande läsår — av statsanslaget ställer till förfogande ett belopp av minst 4,000 kronor.

Utskottet. Vid den prövning, som utskottet ägnat den i motionerna gjorda framställningen, har utskottet icke kunnat undgå finna, att handelshögskolan i Göteborg i fråga om statsbidrag och därmed förbundna villkor är ställd i ogynnsammare läge än motsvarande institution i Stockholm. Med hänsyn till den betydelse, som skolan har för vårt lands kommersiella utveckling, synes skäl tala för att åt skolan, vilken på grund av genom nedkonverteringar fallande räntesatser befinner sig i en brydsam ekonomisk ställning, beredes sådant stöd från statens sida, att dess fortsatta utveckling tryggas.

Utskottet, som förutsätter, att Kungl. Maj:t vid en kommande prövning av statsbidraget till skolan beaktar, vad i ärendet blivit anfört, finner sig således icke böra nu tillstyrka motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 105 och II: 225, såsom *Bidrag*

till handelshögskolan i Göteborg under läsåret 1937—1938 å riksstaten för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

46:o) **Exportstipendier.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, sid. 131 och 132), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Exportstipendier* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

47:o) **Svenska handelskamrar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 132—137), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2,500 kronor, avseende handelskammaren i Riga, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 85,500 kronor.

48:o) **Motion om uppförande på Gotska Sandön av en byggnad, inrymmande gudstjänst- och skollokaler m. m.** Uti en inom andra kammaren av herr G. Svedman väckt motion (nr 123) har hemställts, att riksdagen måtte uppdraga åt Kungl. Maj:t att bemyndiga lotsstyrelsen att av det å riksstaten vid sidan av huvudtitlarna uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter taga i anspråk ett belopp av 40,000 kronor för uppförande av en byggnad på Gotska Sandön, inrymmande gudstjänst- och skollokaler samt härbärke och lärarinnebostad i enlighet med år 1935 av kungl. lotsstyrelsen uppgjorda förslag och ritningar.

Av motionen inhämtas, att befolkningen på Gotska Sandön saknar kyrka, sedan densamma i början av år 1934 nedbrann. Den å ön befintliga lotsbarnskolan är inrymd i fyrmästarens bostad. Ehuru det största bostadsrummet för ändamålet upplåtits, är detta som skolrum otjänligt såväl beträffande belysning som utrymme. Bostad åt lärarinnan har upplåtits i en annan av tjänstemännens lägenheter och utgöres av ett enda rum med kokspis insatt i kakelugnen men saknar tambur och varje annat slag av biutrymmen och bekvämligheter. Vidare framhålles behovet av något slags härbärke, framförallt för att om olyckan är framme kunna mottaga skeppsbrutna. Sammanfattningsvis föreligger alltså behov av dels en gudstjänstlokal, dels en skolsal, dels en lärarinnebostad om ett eller två rum och kök, dels ock ett härbärke. Det torde vara möjligt att fylla samtliga dessa behov genom uppförande av en enda byggnad. I motionen erinras vidare därom, att lotsstyrelsen år 1935 uppgjorde förslag i nu nämnt avseende för en beräknad kostnad av 40,000 kronor. Detta förslag förordades livligt av lotsstyrelsen, skol-

överstyrelsen, Visby domkapitel och vederbörande folkskolinspektör. Det avstyrktes emellertid av statskontoret och har icke kommit till utförande.

Utskottet. Vad i motionen anförts giver vid handen, att de nuvarande gudstjänst- och skollokalerne m. m. å Gotska Sandön icke äro ordnade på tillfredsställande sätt. Behovet av ett bättre tillgodoseende av öbefolkningens intressen i förevarande avseende synes vara i hög grad behjärtansvärt.

Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t ägnar den av motionären berörda frågan uppmärksamhet och efter närmare prövning för riksdagen framlägger förslag i ärendet. Vid sådant förhållande anser utskottet den föreliggande motionen icke nu böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 123 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

49:o) **Motion om anslag till bogserings- och isbrytarhjälp för fiskebåtar.** Uti en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom* väckt motion (nr 369) har hemställts, att riksdagen för kommande budgetår beslutar anvisa ett förslagsanslag av högst 5,000 kronor att för bogserings- och isbrytarhjälp för fiskarbefolkningen i Blekinge ställas till vederbörande myndigheters i Karlskrona förfogande.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Jämväl för utskottet framstår det som behjärtansvärt, att åtgärder vidtagas för att underlätta för fiskarbefolkningen att under ogynnsamma väderleksförhållanden komma till och från försäljningsplatserna. Emellertid må framhållas, att det behov av bogserings- och isbrytarhjälp, varom här är fråga, icke endast föreligger beträffande fiskarbefolkningen i Blekinge utan även gör sig gällande å andra kustorter i landet. Att, såsom motionären yrkat, tillgodose allenast blekingefiskarens intressen i detta avseende, synes utskottet därför icke lämpligt, utan bör den av motionären väckta frågan upptagas och prövas i ett större sammanhang. Utskottet, som förutsätter, att Kungl. Maj:t kommer att ägna uppmärksamhet åt detta spörsmål, finner den föreliggande motionen icke böra till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 369 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

E. Patent- och registreringsväsendet m. m.

50:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, sid. 138—142) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för patent- och registreringsverket;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 981,100 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 993,500 kronor.

För nästa budgetår föreslås beträffande ifrågavarande anslag inga andra sakliga ändringar än nyinrättande å extra stat av en notarietjänst i 21:a lönegraden.

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för patent- och registreringsverket:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	A 3
3 byråchefer och ledamöter av besvärsavdelningen .	B 30
5 byråchefer	B 30
16 byrådirektörer	B 28
9 förste byråingenjörer	B 26
8 förste byråingenjörer	B 24
1 bibliotekarie	B 24
1 sekreterare	B 24
1 byråingenjör	B 21
1 kassör och räkenskapsförare	B 21
3 notarier	B 21
1 föreståndare för varumärkesgranskningen	B 14
1 registrator	B 14
1 eldare och maskinist	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7

Befattning	Lönegrad
5 expeditionsvakter	B 5
15 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2

Tjänstemän å extra stat.

3 förste byråingenjörer	B 26
3 förste byråingenjörer	B 24
1 notarie	B 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 569,200
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 57,700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m. kronor 287,000	
b. Avlöningsförhöjningar	
m. m., <i>förslagsvis</i>	» 15,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 52,200
Summa förslagsanslag kronor 981,100;	

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 981,100 kronor.

51:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, sid. 142—144), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 1,200 kronor, avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 236,700 kronor.

52:o) **Bidrag till uppfinnarekontoret.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, sid. 144 och 145) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till uppfinnarekontoret* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett anslag av 8,000 kronor.

53:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, sid. 145), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en med hänsyn till belastningen föranledd höjning med 10,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 120,000 kronor.

54:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, sid. 145—148) och under erinran, att inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» jämväl för nästa budgetår upptagits till 110,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas från och med budgetåret 1937/1938:

Stat.

Utgifter:

Avlöningar.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	68,000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.....	»	6,000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	14,000	
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> »	1,000	»	15,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	3,350	
5. Dyrktidstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8,800	kronor 101,150

Pensionskostnader.

Pensionsavdrag motsvarande belopp, att tillgodoföras civila pensionsfonden

	»	2,000
--	---	-------

O m k o s t n a d e r.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	1,200	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	>	11,100	
3. Hyror, <i>förslagsvis</i>	>	14,050	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	>	5,300	kronor 31,650
			<hr/> Summa kronor 134,800.

Särskilda uppbördsmedel:

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	700	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	>	100	
Hyresmedel	>	600	kronor 1,400
			<hr/> Nettoutgift kronor 133,400;

b) såsom *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 110,000 kronor.

F. Diverse.

55:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 61, sid. 149) avger utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed anmäles.

56:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, sid. 149) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 13,000 kronor.

57:o) **Bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, sid. 149 och 150) och under erinran, att ~~motsvarande~~ anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 2,400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till internationella byrån i Paris för utställningar* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,700 kronor.

58:o) **Bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spartel. Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 64 och 65, sid. 150) och under erinran, att motsvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med vardera 4,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1937/1938 anvisa

a) såsom *Bidrag till underhållande av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 3,000 kronor;

b) såsom *Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern* ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

59:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, sid. 151 och 152) att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är såsom inkomst av vadhållning vid idrottstävlingar upptaget ett belopp av 2,250,000 kronor, därav 1 miljon kronor avsetts skola tillföras budgeten och 1,250,000 kronor anvisats till avsättning till fonden.

Å riksstatsförslagets inkomstsida har under titeln »Inkomst av vadhållning vid idrottstävlingar» upptagits ett belopp av 6,000,000 kronor. Riksstatsförslaget innefattar att 1,000,000 kronor från tipsmedel skola tillföras budgeten. Med hänsyn härtill har anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande ansetts böra bestämmas till 5,000,000 kronor. De till fonden avsatta medlen föreslås få efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande användas till gymnastikens och idrottens främjande.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 5,000,000 kronor.

60:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, sid. 152 och 153) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Komittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 120,000 kronor.

61:o) **Extra utgifter.** I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, sid. 153) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extrå utgifter* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor; dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

62:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 69, sid 153) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 30 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

PETRUS NILSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Hansén*, *Borell*, *Bergström*, *Holmström*, *Rahmn*, *Magnusson*, *Bäcklund* och *Englund*; samt

från andra kammaren: herrar *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Strindlund*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Andersson* i Prästbol, *Lindberg* i Umeå, *Andersson* i Södergård, *Olsson* i Staxäng, *Weijne* och *Bergvall*;

dock att vid behandlingen av punkterna 34:o)—62:o) i stället för herr *Bergström* deltagit herr *Lindström* och i stället för herr *Olsson* i Staxäng deltagit herr *Persson* i Falla.

Reservationer:

- 1) vid punkt 5:o) (Bergsstaten: Avlöningar) av herr *Olsson* i Staxäng.
- 2) vid punkt 35:o) (Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten) av herrar *Holmström* och *Rahmn*, vilka ansett, dels att utskottets yttrande å sid. 51 stycket »Med hänsyn — — — framställda yttrandet» bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra därom, att utredning om lotsarnas arbetstid för närvarande pågår samt att en ändrad lotsförordning är planerad. Vidare må framhållas, att 1935 års lönekommitté utreder statstjänarnas lönefråga. Av alla dessa omständigheter äro lotsarnas löneförhållanden beroende.

I överensstämmelse med riksdagspraxis bör beslut om sänkning av lotsarnas andel i lotspenningarna anstå i avvaktan på resultatet av dessa utredningar»;

dels ock att utskottets hemställan bort bliva följande:

»att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 468 i den del, som berör lotspenningarna, ävensom med avslag å motionerna II: 458, II: 467, II: 468, i vad denna motion berör resereglementet för lotsar, och II: 469 ej mindre avslå Kungl. Maj:ts förslag rörande ändringen i 11 § i avlöningsreglementet den 9 juni 1922 för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, avseende nedsättande av lotspersonalens andel i lotspenningarna från fyrtio till trettiofem procent, än även godkänna övriga av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i samma avlöningsreglemente;

b) — g) — — — (= utskottet) — — —».

3) vid *punkt 48*) (motion om uppförande på Gotska Sandön av en byggnad, inrymmande gudstjänst- och skollokaler) av herr *Magnusson* i Skövde, som ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen.